

Előfizetési árak:	
A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apácza u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márczius 4.

Szegény ügyünk.

A háborúhoz csak pénz kell és ismét pénz, minél több pénz s ha némi kis bátorság is akad, biztos a győzelem.

A társadalmi harcban, mit a szegénységgel vivünk meg, szeretet kell, ismét szeretet és minél több szeretet, mely mellett ha egy kis pénz is akad, el nem marad a siker.

De pénzre csak annyiban van szükség a szegény ügynél, mint a háboruban a bátorságra, szeretetre azonban éppen annyira, mint háboruban a pénzre.

Ezen éles ellentét a kétféle harc céljában gyökerezik, mert háboruban le akarunk verni másokat, mihez elég a durva erő, mely a pénzben jegecedik ki, míg a társadalmi harcban fel akarunk emelni másokat, amire csak a szeretet képes.

Aki nem sokat foglalkozott sajátkezüleg és lábulag a szegénység dolgaival, azok előtt talán frázisnak tetszik ez, de nekünk volt módunk benne éveken keresztül s a tapasztalat szűrte le ezt a meggyőződést.

Egy példa különben megvilágítja a kérdést.

Ha egy szegénynek adok akár 100 forintot is, ha részeges az a szegény, mit ér vele, ha kártyás, ha naplopó, ha ügyefogyott, mit segitettem rajta? Különösen mit a családon, melynek nyomorát oly sokszor a durva és hibás családfő okozza, mely sokszor gyilkosság árán is ki veszi a feleség vagy gyerek kezéből a garast?

Nehéz dolog a szegénység állapotán segíteni, mert lelkileg is épp oly züllöttek rendesen, mint testileg. Tessék megfigyelni kenyér vagy ruha osztáskor őket, az első tekintet nem arra esik, hogy ő mit kapott, hanem a másik alamizsnájára s ha az egy hajszállal több, már kitör belőle az irigység és harag.

Micsoda morális posvány nyílik meg sokszor a szem előtt, ha ez ügyekkel mélyebben foglalkozik.

Pedig felületesen foglalkozni semmit sem ér. A szegényeknek csak úgy oda vetett pénz, egyszerűen kidobott pénz.

A szegény olyan mint a gyerek, nem sokat ér az a pénzzel, dajkálni kell azt.

Erre kell vállalkozni annak, aki a szegény ügyet rendezni akarja.

Oszinte örömmel vettünk tudomást polgármesterünk törekvéséről, melylyel a szegények sorsát óhajtja javítani, akinek a neje maga is valóságos órangyala a szegényeknek, nem is lehet, hogy ne így gondolkozzék, de szintén őszinte szóval mondjuk, hogy amint szeretni nem lehet hivatalos eljárás útján, úgy a szegény ügyet sem lehet hivatalosan rendezni, mert a szegény ügye a szeretet ügye.

Ismerünk sok hivatalos jótékonyt, de olyan hideg dolog az, hogy szinte zuzmarás a sablontól az alamizsna.

Ezt az ügyet rendezni csak vallás-erkölcsi alapon lehet. Nekünk katolikuskoknak egész testületeink vannak tisztán e cél számára. Röviden csak az irgalmas nénikékre akarok mutatni, Isten kertjének ez ibolyáira. Ezek maguk is a koldusok ételét eszik, hogy több jusson a sok koldusnak. Minden zárdájuk vendéglő

déltájban s a százával kiszolgált ebédekért, mit nagyrészt önmegtartózkodásuk árán tudnak nyújtani, csak az Urtól várnak fizetést. Ott vannak a bölcsődék pólyás vagy járnai alig tudó kis munkás gyerekekkel telve, kiket hajnalban hoz be a munkára siető család s éjjelre visz csak haza, köztük az apácza, mint maga a szeretet. Így rendeződik a szegény ügy.

Meg teszi a zsidóság is a magáét maga kebelében s ha a társadalmi presztízió úgy fordul, a többi felekezet is versenyre kelve egymással. A mintát megkaphatják tőlünk.

A zárdákon kívül s azoknak külön fogadalmat tett lakóitól eltekintve a Szent Vincze egyetlek érhetnek el igaz nagy eredményt, mire a közel Debreczen nyújt példát vagy nálunk a Szent Antal kenyere.

Hogy a hatóság mit tehet?

Índirekte nagyon sokat.

Gondoskodik a toloncz-ügy rendezéséről és dologházakról.

A csavargó és a naplopó! ezek az Ur szöllőjének a filoxerái, ezek képezik azt a sivár homokot, melyen szét oszlik a jótékony patakja, mielőtt azok ihattak volna vizéből, akik méltók reá.

A csavargó büntetést érdemel — nem alamizsnát s a naplopó nem hivatkozhatik munkahiányra dologház mellett. Ha ezektől megtisztul a tér, marad a mi szegénységünk, akikkel mi megbírhathunk.

A szeretet művében aztán segítse a hatalom erkölcsileg a felekezeteket, — kik magasabb szempontból foglalkoznak a szegényekkel — s ez elég.

Aztán mondjam, ne mondjam!? Miért

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az áldozat.

Irta: Kincs István.

Egyebe se volt az özvegyi nevével, meg a szépségével, hanem azért mégis büszkén hordta a fejét, akárcsak bátyja Bécsben volna közsőrüs. Más személynél mindjárt azt kérde, hány a tinója, mennyi az ökre, csak Reeskei Rózsánál nem jött az számba. A férfiak bolondultak utána, mint a mézeskalácsosok a búcsuk után.

Elég különös, hogy hamarabb nem bujtatták másodsor is főköti alá.

Persze a szép özvegy nehezen tudott válsztani. A lányok mindjárt lépre mennek, csak házasságot emlegessenek előttük, hanem az égett gyerek fél a tüztől, Rózsának annyira már benőtt a feje lágya, hogy nemesak a szívével, hanem az eszével tudott már gondolkodni. A szive talán vonzotta volna valamelyest Postás Miklóshoz. Derék fiu a szegény s olyan szerelmes, hogy lehetetlen meg nem sajnálni a boldogtalant. Rózsai a merre csak ment, Miklós híven kísérte mindenfelé; kísérte mint virág a tavaszt, a fény a napsugarat s aztán suttogott olyan édes dologról, álomról, ábrándról, boldogságról . . .

S a szép özvegy pedig hallotta is, meg nem is. Sokszor egészen más dolog fűtt a fejében, hogysem Miklós ostoba beszédére figyeljen. Eszébe jutott, hogy hiszen vannak még a

kis városban külömb szerencsék is. Ritka Bandi legalább még egyszer olyan gazdag Postás Miklósnál; Horváth Elemér is jobban eltarthatna egy asszonyt nála; Csöngé Ferkó feleségének meg egy-két selyemszoknyára is jutna esztendőn át . . . bizony, bizony kár volna magát amolyan hü bele Balázs módra mindjárt lekötönie.

Nem is kötötte le magát. Mikor Postás Miklós végre komolyan megkérdezte tőle, ha vajjon akar-e a felesége lenni, két olyan se hideg, se meleg feleletet adott, melyből csak tökkel ütött fejű nem tudja kiokoskodni, hogy a leányasszony miben ántikál.

Miklós keresztüllátott a szítán, no és mert keresztüllátott, szépen vissza is vonult. Elment a jó dolga, hogy ő farkát fogja annak a lónak, melynek nyergét másnak kínálják. Azután csak lassan a szekérről. Árok is van, gödör is van, olyan szépen belefördülhet egyikbe másikba, hogy Rózsai lelkem még két kézzel talál kapni utána, ha majd jószántából segítségére siet.

Miklós tudott várni és nem is várt hiába. Reeskei Rózsai, a szép özvegy asszony egyszer iszonyu bajba keveredett, meggyült a baja a törvényvel.

Ugy történt a dolog, hogy egy zuzmarás, farsangi napon cigány állított be hozzá. Fess gyerek volt, legalább ez alkalomra ügykihuzta magát, hogy bajjal lehetett csak leolvasni barna ábrázatáról kétségtelen származását.

A szép özvegy el nem tudta gondolni,

mit akarhat tőle. Azért hát megkérdezte: mi járatban vagyon?

— Egy szép kérésem volna — felelt a cigány.

— No csak ki vele hamar.

A cigány mindazáltal nem igen tért át a tárgyra, hanem elkezdte szótében hosszában magyarázni, hogy neki nincs ugyan vagyona, hanem tud hegedülni s míg a hegedüt foghatja, addig mindig lesz kenyere. S a mellett a leányasszonynak sincs igen többje, mert hogy szép, azt minden ember elismeri, hanem a szépségből magából még nem igen lehet harapni. Azért hát azt gondolta . . .

— Mit gondoltál? — pattant föl bosszusan Reeskeiné.

— Azt, hogy megkérdezem — volt a higgadt válasz — ha vajjon nem vállalna-e el az urának. Isten a tanum, nem bánna meg halálos holtig. Tenyerenbe hordoznám, tebbe fűröszténem . . .

Nem tudta fojtatni, mert a másik pillanathban Reeskei Rózsai tenyere már ott ragadt a fekete képén. Olyan ütést mért az egyik felére, hogy a boldogtalannak belecsendült a bal füle s utána, hogy mi történt vele, meg nem tudná mondani, ha mindjárt föl is akasztaná. A dühös asszony hasonlított a sebzett anyatigrishez, addig ütötte verte a szegény kéről, míg két keze lankadtan le nem esett. Akkor pedig el kezdett sírni. Olyan börgést cselekedett meg, hogy a magához tért cigány majdnem kísértetbe jött, vajjon nem volna-e

nincs látszatja az alamizsnázkodásnak, mikor pedig a hirlapi nyugtázás szerint is elég bőven folyik? Mintha az volna az oka, hogy elfelejtkeztünk arról az ölelő karról, mely először szoritotta össze az emberiséget ebbe a körbe, hol minden ember felebarátja a másoknak, mert egy Atyának gyermekei.

Hanem ezt nem folytatom most, mert ez már a jó módnak szegény ügye.

P—y.

A fúzió osztrák világitásban.

A bécsi sajtó egyik előkelő tagja a »Reischer« taláiban mérlegeli a fúzió eredményét a következőkben:

Kétszeres nyereség, amit *Szell* Kálmán huzhat a fúzióból. Először is ezen fúzió által a nemzeti párt mint az ellenzék legerősebb és egyszersmint legveszedelmesebb factora eltűnt. Ez pedig nagyobb jelentőségű mint amilyennek az első pillanatra látszik. Mert ez a párt ugyan a kormányelleni éveken keresztül tartó nehéz küzdelemben jelentékenyen összeolvadt, de a párt generálisai és közkatonái, kik az utolsó nagy választási csata után megmaradtak, azok aztán a férfiak, azok a politikai harcban kemények és edzettek, azok igazi politikai ellenfelek valának, a kik nem csak számoltatnak, sulyuk is van és őket nem volt tanácsos egy kormányban is kevésbe venni.

Ez a félelmetes ellenzék organizációját felszálta és a kormánypártban bekebelezte. Ez valóban egy mesteri sakkhúzása *Szell* Kálmánnak. Ő felismerte azt, amit *Bánffy* br. félreismert és nem azt tette, amit elődje, hogy t. i. egy olyan ellenfél, mint a nemzetipárt, egy rövid, esztelen harcban leverje, hanem hidat épített neki. Az utóbbi évek alatt e párt gyakran tudtára adta br. *Bánffynak*, hogy politikai existenciáért küzd, hogy ő így nem élhet tovább. És br. *Bánffy* azért csak ezt mondogatta mindig: úgy meghal. Elfelejtette, hogy egy párt, mely harcedzett politikusokból áll, mielőtt meghalna, magát egy kétségbeesett küzdelemben, egy élet-halálharczara határozza.

De a nemzetipártnak beolvadása nem csupán egy politikai ellenfél eltávolítását jelenti, de az értékes politikai szövetség, még igen nagy nyereséget is jelent. Széllnek, kitől most már az éles politikai belátást el nem lehet tagadni, nem kerülhet ki figyelmét, hogy a liberális kormánypárt úgy amint az az utolsó választásoknál létrejött, igen sok közepszerű tehetséget

és igen sok széthúzó elemet foglal magában. Tehetség és erő a hasznos és szükséges ténykedéshez megvolt még ugy a Tisza mint az *Andrássy* csoportban, de e kettőnek rivalizálása megakadályozták minden tehetség s minden erő kifejtését. Az a növekvés, melyet a nemzeti párt úgy politikai tapasztalatai mint munkássága révén hoz a kormánypártnak, az nemcsak gazdagabb teszi intelligenciájára tekintetben, hanem munkaképesebbé is a kormánypártot.

Mert Tisza és *Andrássy* között áll most már *Apponyi*. Ez előreláthatólag minden rivalizálást mielőbb megbénít, mint elősegít, mert különben megeshetnék, hogy a kettőnek küzdelemből éppen *Apponyi* jutna előtérbe mint nevető harmadik. A *Tiszák* és *Andrássyak*, akik eddig csak nyertek mindig, most már el is veszíthetnek valamit. Az előnyt ebből *Szell* bizonyára ki fogja tudni húzni.

Igy hát nevezetes és ritka fajtája a nemzeti párt halála, mely előfeltétele egy új politikai életnek nem csak azon pártra, hanem a kormánypárti többségre nézve is. Hogy ez az állapot nem válik-e egy erősen lüktető életté, az még elvállik. Mert a magyar képviselőház új többsége most már oly erős és oly vérgazdag, hogy igen czélutadatos életmódra van szükség, hogy ezen egészségtől duzzadó organismus minden gonosz csapástól, vagy véletlen eseménytől meg legyen óva. A vér transfúziója nem vezet mindig jóra. . . .

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

B u d a p e s t, március 4.

Ma már egészen rendes kerékvágásba illeszkedett a képviselőház.

Az indemnítit harmadszor való olvasásban elfogadják és azután rátértek a katonai javaslatokra. Az ujonezprovizóriumot kisebb vita után, melyben *Tóth* János, *Molnár* János, *Fejérváry* báró, *Münich* Aurél és *Thaly* Kálmán vettek részt, az igen nagy többség, melyhez a ezuttal a néppárt is csatlakozott, elfogadta.

Érdekesebb fordulatot vett az ujonezok megajánlásáról szóló törvényjavaslat vitája, melyben *Thaly* Kálmán fulmináns támadást intézett *Krieghammer* közös hadügyminiszter ellen, aki szerinte a magyarság legnagyobb ellessége.

Fejérváry akárhogy rázta a fejét, a függetlenségi párt veterán harciosa záporoként szórta

lövegeit a hadügyminiszter ellen, igen komoly bizonyítékok kapcsán. A *Hentzi-szobrot*, e gyűlöletes szobornak a katonai iskolába való átvitelét is szóba hozta és ez adott elsőül okot arra, hogy a függetlenségi párt összetűzzen az új elnökkel. Bármily loyálisan megtartja a függetlenségi párt a béke feltételeit, nem tudta annyira legyőzni magát, hogy e sötét szobor-ügy haragját föl ne lobbantsa.

— Csatornába vele! — kiáltotta *Rigó* Ferencz. — Csatornába, nem iskolába!

Elhangzott *Perczel* Dezső első elnöki rendutasítása. A függetlenségi párt megéjlenezte *Rigót*, mire *Perczel* rendreutasította — *Kubikot*. *Kubik* ezt kiáltotta:

— Utasítson rendre, de ezért ön szégyelje magát!

Perczel másodszor, sőt mert a kemény függetlenségi képviselő nem engedett, *harmadszor* is rendreutasította.

— Csak azért is csatornában a helye annak a szobornak! — kiáltot a *Rigó*.

Az elnök erre már nem felelt, *Thaly* folytatta beszédjét. Az önkéntesek vizsgálatáról szólva, azt mondta, hogy a legnagyobb önkéntes buktató *Potyosek* tábornok volt.

Nagy derűség tört ki.

— *Potyosek!* Éljen! Ez a név halhatatlan lesz. Ez a magyar hadsereg!

A zivataros hangulat azonban gyorsan elmult és mikor a nagy többség a javaslatot elfogadta, *Thaly* átsietett *Fejérváryhoz* s bonbonnal kínálta, nagy derűtségben.

Még nagyobb lett azonban a derűtség, mikor *Szell* *Thalyhoz* ment és visszaadta a czukrot a sajátjából.

— A kabinet nem maradhat adós! — szolt s nevetve ment a helyére.

*

Perczel Dezső megnyitotta az ülést. A jegyzőkönyv hitelesítése után *Pik* előadó az állandó igazoló bizottság nevében harmincz nap fentartásával igazoltnak jelentette a *Zámory* nemesőcsai mandátumát.

— Szép mandátum! Mondjon le! — kiáltották a szélső balon.

Visontai Soma interpellációt jelentett be a »Magyar Estilap« szerkesztőségében tartott házkutatás miatt.

A ház ezután harmadik olvasásban elfogadá

tanácsos megvizsgálni. Hanem eszébe jutott a kék zöld foltok a hátán s tanácsosabbnak tartotta bucsu nélkül odább állani. Künn azután elkezdett gondolkodni s hogy jobban átgondolta a dolgot, egyenesen a bíróság felé tartott.

Bepörölte *Recskei Rózsit*, a szép özvegyasszonyt, a miért kosarat adott neki. A kosár ellen maga ellen még nem lett volna a cigánynak kifogása, de hogy azt a kosarat pofonok és ütlegek képében utalványozta ki neki, azt ő semmihog' sem akarta állani. Majd megmutatja annak a rátartós fehérnépnek, hogy nem ugy verik a cigányt. Ha ugy fordul, még be is csukatja.

A járásbírósnál persze helyt adtak a panasznak, kivált miután az orvos szakvéleményével azt konstataálta, hogy a cigány bal fulére megsüketült.

Recskei Rózsit fölött ez egyszer hát beborult az ég alaposan. A városban mindenfelé nevelték: tetszett nekik a história, hogy cigány kérte meg. Irigyei ihogtak vihogtak s még biztatták a póru járót, csak ne engedjen. És a gazember nem is engedett. Szegény özvegyasszony hiába hívatta, hiába akart vele egyezkedni, a cigány hallani sem akart semmiféle egyezés felől.

Az egész városban pedig senki sem akart, ki a pellengére állított szép özvegynek segélyre sietett volna. Senki sem akarta magát neveltségessé tenni.

A kapeza mindjobban kezdett már szo-

rulni. A tárgyalási határnap veszedelmesen közelgett. S ekkor *Postás Miklós* mégis megszánta a boldogtalan asszony keserves vergődését, beállított hozzá.

— Szerencsés jó napot kívánok, — nyitott a busuló özvegyre.

— Adjon Isten — fogadta az látható örömmel. — No mi jót hoz barátom?

— Az attól függ, mit viszek el.

— Nem értem. Beszéljen értelmesebben.

— Pedig hát a dolog igen egyszerű. Jót rosszat hozok-e, az a fogadtatástól függ. Ha én is pofonokkal távozom, mint a cigány. . .

— Hát már kelmed is szekál? — kapott *Miklós* szavába elpirulva az özvegy.

— Van eszembe szekálni — volt a válasz — azt akarom inkább, hogy segítségére lehessenek.

— Az Isten küldte magát, *Miklós* — tört ki a háladatos szó *Rózsikából*, miközben megragadta a legény kezét — komolyan mondja?

— Komolyan hát — felelé amaz nyugodtan — de hát attól tartok, hogy az emberek megszólhatnak.

— Ne törődjék kelmed az emberekkel, igen szépen kérem — könyörgött az özvegy bensőséggel.

— Nem is törődöm velük, csak azt szeretném elkerülni, nehogy valaki azzal álljoe elő, a miért olyanba avakozom, a mi sem ingem, se gallérom. Just szeretnék szerezni rá, hogy a maga dolgába avatkozhasam, *Rózsit*.

— Mit csináljak hát? — tördelte az a kezét.

— Semmit, csak igérje meg, hogy a feleségem lesz. A feleségemet megvédem ördög és pokol ellen is.

— Legyen hát — szolt a szép özvegy szégyenlősen és *Miklós* keblére hajtotta dushajzatu fejét. . .

Másnap hire ment, hogy *Postás Miklós* suttymban eljegyezte magának a szép *Recskei Rózsit*, attól pedig a cigány ugy megijedt, hogy nyomban visszavette a bíróságnál beadott pörét.

A hir valóban bizonyult, mert a szép özvegynek nem kellett bíróság elé állania, azután meg nem tellett be három hét s a pap szépen összehoronálta *Postás Miklóssal*. Derék menyecske vállott belőle.

A lakodalmat következő pár hétre történt, hogy a fiatalasszony a mint a honyháról a pitvarra lépett, hát egy embert pillantott meg, ki futva igyekezett ki a portáról. Megismerte: a cigány volt, kit ő annak idején a két markával olyan dicsőségesen kifizetett.

— Mit keres ez itt? — tette föl magában szinte önkénytelen a kérdést.

S ha még utoljára látta volna. Hanem nem mult el hónap, hogy el ne látogatott volna hozzájuk. Ha pusztá megjelenésével kétszer háromszor meg is kergette, azért addig leskelődött a komisz, míg csak *Miklóssal* nem beszélhetett. Aztán egy hónapon át színét sem lehetett megint látni.

A asszonzt iszonyu mód furta a kíváncsi

az indemnitást s a jegyzőkönyv ezen pontját nyomban hitelesítik.

Ujonez-jutalék provizoriuma.

Most *Münich* Aurél a véderő-bizottság előadója elfogadásra ajánlotta a közshadsereg és honvédség ujonez-jutalékának provizoriumáról szóló javaslatot. E közben a baloldali ellenzéken egy kis esetpaté ütött ki. *Molnár* János a javaslat mellett kívánt felszólalni, de *Lakatos Miklós* az ellenzéki jegyző nem akarta elfogadni jelenkezését.

— A javaslat mellett felszólalókat a jobboldali jegyző jegyzi — mondotta.

— Igaza van! — kiáltotta *Thaly Kálmán*.

— Oda iratkozik ahova akar — hangzik a néppárton.

— A házszabályok állapítják azt meg — mondta *Thaly*.

— Függetlenségi terrorismus — kiáltotta a néppárti *Buzáth*.

Tóth János pártja elvi álláspontja értelmében megtagadja a javaslathoz való hozzájárulást. Helyteleníti, hogy egyesítették a közshadsereg és a honvédség ujonez-jutalékának megállapításáról szóló javaslatokat, erre gyanúját fejezi ki, hogy Bécsben az ujonez létszám felemelését tervezik.

Ezután hosszan foglalkozik a hadügyi kormányzat újításával. Különösen sérelmesnek találja a póttartalék létszáma nem 20 százalék, a mint a törvény előírja, hanem 50 százalék, százezer a létszám, hanem félmillió. Hiszen a törvény évente 56.389 ujonezot enged csak sorozni, míg tényleg 1894-ben 96.000, 1895-ben 88.000, 1896-ban 99.000, 1897-ben pláne 114.000 ujonezot soroztak s ez többnyire a póttartalék rovására esik. Nem fogadja el a javaslatot. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Molnár János röviden kijelenti, hogy a javaslatot elfogadja.

Az elnök a vitát bezárja.

Fejérváry báró tiszteli a függetlenségipárt álláspontját, de nem osztozik benne és az ország nagy többsége sem osztozik ebbe. (Felkiáltások: Majd a jövőben!) Nem tudja, honnan értesült arról *Tóth* János, hogy az ujonezozási számot felemelik.

Kubik Béla: Sejtí.

Fejérváry: Meglehet, hogy kérni fogja az ujonezlétszám fölemelését (Mozgás). De mondja meg *Tóth* János, melyik állam szállítja le, Amerikát is beleértve, az ujonezlétszámot? A mig az nem történik gondolkodni kell az ország véderejének erősítéséről (Helyeslés jobbfelől). Ami a póttartalékosok létszámát illeti, kijelenti, hogy bármennyire fölemelnék azt, mégis törvényes lenne. (Mozgás a szélsőbalon.) Kéri a ja-

ság, azért egyszer *Miklós*nak szóvá tette a dolgot.

— Mit tarafikálsz te azzal a komisz cigánnyal, kérdezte kíváncsian.

— Mit? — válaszolt *Miklós* zavarral, hát megmondjam, hogy mit?

— Meg hát. Tudni akarom.

— Akkor hát tudd meg galambom, hogy a megveszekedett füle után járó hónapos kártérítést veszi föl tőlem minden négy héten. A te markod tette süketted, édes kedves galambom.

— Ugy kellett a gazembernek. De mit kereskedik mégis rajtad? — kérdezte kíváncsian az asszony.

— Ugyan ki másan kereskednék hát mint épen azon, aki beleküldte a vasvillába, — magyarázta *Miklós* egész őszintén a dolgot.

— Hogyan?! — pattant föl *Rózsi*, — hát a te munkád volt az a cifra história?

— Mi türes, tagadás, — vallott meg mindent őszintén a férj, — meg akartam alázni egy büszke teremtést, hogy jóra való szelid feleség váljék belőle. S mint látod, elértem ezé-
lomat.

Felesége összeráncolta homlokát, épen ki akart fakadni, hanem *Postás Miklós* nem engedte időt neki. Öltre kapta egyszerűen, megcsókolt s mosolyogva mondá:

Csitt, édes gyerekeim! Szegény cigánynak nak köszönhetjük végtelen boldogságunkat. Ha látod, el ne kergesd, hívd, szólítsd inkább, hiszem a fél füle ugysis áldozat a mi boldogságunk áldozata.

vaslatnak a részletes tárgyalás alapjául való elfogadását. (Helyeslés a jobboldalon és a középben.)

Münich Aurél előadó *Tóth* Jánossal szemben kijelenti, hogy a két javaslatot a bizottság az ő indítványára egyesítette.

A többség — a ház négyötöd része — elfogadta a javaslatot általánosságban.

A részletes tárgyalás cziménél *Münich* Aurél előadó a törvényjavaslat czimébe a hadsereg szó elé a közös szót betétegni javasolja, mert a honvédségről külön megemlékezik a czim.

Thaly Kálmán kijelenti *Münich* előbbi szavára, hogy a bizottságban a katonai javaslatok egyesítése elen szavazott.

A többség az előadó javaslatát elfogadja.

Az idei ujonezozás.

Münich előadó szintén elfogadásra ajánlja az 1899. évben kiállítandó ujonezok megajánlásáról szóló javaslatot.

Thaly Kálmán fájdalmasan szól, hogy Magyarországnak nincs önálló hadserege, a közös hadseregben pedig legfőlebb tartalékos tiszttől túrik meg a magyart, de activ tevékenységre nagyon kevesen jutnak.

A hadsereg szelleme még mindig a régi s e szellem kiváló képviselője *Krieghammer*, a mostani hadügyminiszter ismerem — mondotta *Thaly* — egyszer láttam őt a folyosón végig vörös stráfos nadrágoson, (Derűtlenség) de mondhatja, hogy szint a hadsereg élén nem volt még nagyobb ellensége a magyar nemzetnek és nyelvnek (Ugyvan, a szélsőbalon). Legbotrányosabb találmánya az *ezrednyelv*; a magyar nyelvéü állam jogi felségéről következteti s ledegredálja ezrednyelvvé. *Krieghammer* előtt a magyar nyelvnek éppen annyi értéke van, mint a tótnak és szlovénnek. Már az is szemet szurt nála, hogy itt-ott a magyar tisztek szolgálton kívül magyar nyelven beszélnek. Azonnal rendeletet adott ki ez ellen. Ilyenek a hadtestparancsnokok is, kik közt bár vannak baráta a magyar népnek, a milyen a lebergi, gráci, a przemysli, de többségük ellenségünk. Pokoli gondolat volt az, hogy katonai iskolába viszik a *Hentzi-szobrot*, a magyar ifjuság lelkének megrontására. (Ugyvan! a szélsőbalon.) Hunyadi Jánost állítsák oda, a királyhűség példáját, ne Pest bombázatját. Ez a *Hentzi-szobor* mindig kísértetni fog.

Csatornába vele! — kiáltotta *Rigó* képviselő.

Elnök: A képviselő urat rendre utasítom! — adta ki *Perczel* ez első rendreutasítását.

— Éljen *Rigó*! — kiáltotta *Kubik*.

Az elnök *Kubik*ot is rendreutasította.

— Szégyelje önmagát ezért, elnök ur! — kiáltotta *Kubik*.

— *Perczel* másodszor is rendreutasította *Kubik*ot.

— Csak azért is éljen *Rigó*! — ismétli *Kubik*.

Perczel elnök harmadszor is rendreutasítja *Kubik*ot.

Thaly Kálmán *Jókaira* hivatkozva fejtegeti, mily veszedelmes a *Hentzi-szobor* a katonai iskolában.

— Mondom, ismétlem, csatornában a helye! — kiáltotta újra a nagy bajuszu, sarkantyus csizmás *Rigó*.

Thaly Kálmán kijelenti, hogy a függetlenségi párt az ujonezokat meg nem szavazza a a közös hadseregnek, hanem küzdeni fog az önálló nemzeti magyar hadseregért. (Éljenzés a szélsőbalon.)

Majd arról szól, hogy a magyar önkénteseket tömegesen buktatják meg. A budapesti *Mária-Terézia* ezred tiszti vizsgáján *Potyosek* vezérőrnagy (Derűtlenség, fölkiáltások: Ez magyar hadsereg!) az önkéntesek egyharmadát megbuktatta, hasonló eredményt értek el több más magyar ezrednél is. Az öngyilkos katonák száma is szaporodott, amit főleg az altisztek durvaságának tulajdonít. *Orth* János tragédiájának is az volt az oka, mert a legénységgel való bánásmód megváltoztatását hangoztatta. Most azért ott fekszik a tenger fenekén vagy a Patagonia valamely magános szigetén remeteskedik. Pártja nevében kijelenti, hogy ő és társai a törvényjavaslatot el nem fogadják. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Vallás a hadseregben.

Mócsy Antal az öngyilkosságokra való tekintettel arra kéri a minisztert, hogy a katonák szívében a vallásos érzületet ápolja, különösen azért, mert a katonáskodás rombolólag hat az erkölcsre. Kéri, hogy a katolikusokat a protestánsokkal és zsidókkal egyenlő bánásmódban részesítsék.

Az elnök a vitát bezárja.

A miniszter válasza.

Fejérváry báró: *Thaly* új dolgot nem mondott, régen hallja már ezeket a dolgokat, de nem tagadja, hogy a mai felszólalás nagyon érdekes volt.

Thaly: Igazságot mondtam.

Fejérváry: *Krieghammer* régóta ismeri, de sohasem vette észre, hogy a magyarság ellensége lenne. Vesszőparipa az, hogy a hadseregben gyülnék a magyart.

Thaly: Valóság az, nem vesszőparipa.

Fejérváry: Azokkal a tisztekkel tessék beszélni, akik jól viselik magukat, nem azokkal a dominuszokkal, a kikkel rossz viseletük miatt szigorúan bánnak.

Vagy hogy megbuknak a magyar önkéntesek? Hát az egyetemen nem buknek meg a magyar diákok? A ki nem tanult, az itt is, ott is megbukott. *Mócsy*nak felelve, azt mondja, hogy a hadseregben külön vallásos előadásokat nem tarthat, hanem a szülők és tanítók küldjék vallásos érzülettel a legényeket a hadseregbe. Nem áll az, hogy a katonáskodás rombolólag hat a legények erkölcsére, mert mindenki szívesebben fogad föl katonaviselt legényt, mint olyant, aki nem szolgált. (Helyeslés.) Kijelenti, hogy a katonaságnál vallásbeli különbséget nem tesznek. Kéri a javaslat elfogadását. (Helyeslés jobbról.)

Felkiáltások a szélsőbalon: A *Hentzi* szoborról beszéljen!

Mócsy rövid felelete után a Ház a javaslatot elfogadta.

A bonbonok.

Most perüs jelenet keletkezett. *Thaly* Kálmán odasielt *Fejérváry* báróhoz és megkínálta bombonos dobozból cukorral régi ellenfelét.

— Éljen! Éljen! — kiáltottak felvidultan a jobboldalon.

Fejérváry csipett a cukorból, *Thaly* elégtelenen tért vissza helyére. Egyszerre a baloldalon riad föl az éljen. *Szell* Kálmán ugyanis azzal vizonozta *Thaly* udvariasságát, hogy kugler cukorral telt kis csomaggal ment át hozzá a szélsőbalra és megkínálta belőle.

— Most már igazán szent a béke! kiáltottak nevetve.

Napirend.

Szell Kálmán javasolja, hogy a hétfői ülés napirendjére kisebb fontosságú javaslatokat tűzzenek ki: a *Margitszigeti* hid s a különféle tulkiadások javastatait, kedden a Ház ülést rem tart, de hétfőn határoz a Ház a fölött, hogy mikor tárgyalja *gazdasági és horvát* kiegészítést, azután pedig a városok és községek fogyasztási jövedelmének rendezése következne. (Helyes.)

Polónyi Géza: A kvótáról szóló királyi leirat és *Rakovszky* mentelmi ügye dolgaiban is kell határozni.

Szell miniszterelnök: Hétfőn határozhat erről is a Ház. Az elnökkel majd megegyezik, hogy akár a szerdai, akár más napra kitűzzék e két tárgyat.

Rátkay László az üresedésben levő bizottsági helyek betöltését sürgeti *Szell* miniszterelnök megnyugtatta ennek betöltéséről.

A Ház elfogadja a miniszterelnök napirendi indítványát.

Házkutatás a Magyar Estilapnál.

Ennek utána *Visontai* Soma megtette interpellációját. Az új aérát nagyon szomoruan vezet be az a törvénytelen házkutatás, melyet a *Magyar Estilap* szerkesztőségében tartottak, mert a vizsgálóbíró azt hitte, hogy e lap az örültek házáról hozott közleménye adataihoz csak a büntető törvénykönyvbe ítköző módon jutott. A vizsgálóbíró nem is a hírlapi

eziket igyekezett vád alá venni, hanem azt követelte egész merően, hogy a cikk íróját nevezzék meg. Abban, hogy a vizsgálóbíró a sajtótörvény megkerülésével egyenesen a szerzőt keresse, határozottan súlyos jogsértést lát. Ezért interpellálta az igazságügyminisztert.

A szabadelpárti sajtó a fuzióról.

Tegnapi számunkban hoztuk az ellenzéki sajtó véleményét a nemzetipárt fuziójáról, mely csak örvendezni tudott a történeten. Ezuttal adjuk a szabadelpárti sajtó véleményét a fuzióról, mely már nem mondható sem olyan őszintének sem olyan egyértelműnek mint az előbbieké.

Ime ítélje meg az olvasó:

A *Pester Lloyd* cikkéből közöljük a következőket:

A nemzeti párt ma este meghalt és lelke most már vándoruton van a tulvilág felé, a többség kékszinű csillagos égboltja felé. Legyen végre megnyugvása a sokat szenvedett szegény léleknek. Ha valaha megérdemelte valamely alkotás, hogy elsőlyedjen, úgy az az Apponyi községe volt. Ez nem volt párt, hanem nyilvános szerencsétlenség, szerencsétlenség ama néhány kiváló emberre, a ki vezette, szerencsétlenség a parlamentre és szerencsétlenség az országra nézve. A mióta Senyey elhagyta, azóta elhagyta a jó lélek és léte által zavarólag, rombolólag hatott a prinzipiumok és ideák világára. A kielégítetlen becsület és a megsértett hiúság volt organizmusának fentartó eleme és ez az oka annak, hogy tartósan sohasem hatott vonzóan ama személyiségekre, a kiknek a hiúságát a kormánypárt ki nem elégítette, vagy a kiket a kormánypárt becsületükben megsértett. De az opozíció nem élhet meg egyedül hangulatból és kedvtelenségével nem gyarapodhat, neki elvekre is szüksége van és miután elvei nem voltak, csinált magának elveket. Bádógot vert a nagy lyuk köré és megvolt a trombitája, amelylyel harszó riadót fulyt, de kísérletet tett különféle bádoggal és különféle trombitával és ez volt végzete.

Nem akarunk rekriminálni. A harszónak vége van és a békének engesztelő hatalma van. De ilyen kegyetlen kísértés, mely az utóbbi időben a parlamentet és az országot érte, szükségessé teszi a valóság kimondását. A parlament megszabadult ama bajtól, a melyet a párt a parlamentre nézve jelentett. Vezérférfiai ninesenek többé, mint Prometheus a kopár sziklához lánczolva és az elégedetlenség keselyűje nem marcangolja naponkint ujból májukat.

A *Pesti Hirlap* a következőket írja:

Az a látvány tehát, ami most bontakozik ki előttünk, nem más, mint a »nemzeti párt« neve alatt egyesült szeparatisták 67-es párt feloszlása és tagjának belépése a szabadelpártba. A tény politikai természetén mitsem változtat az, hogy ez párttörvény által tömegesen történik. Am ezzel egy egész politikai párt tűnik el a közéletből. A kutató elme megtalálja ennek a kitartó és szívós politikai csoportnak a történetében a csüggedellen törekvést egy oly program után, a mi életképes középpártot adhatott volna az országnak. Az ut, a melyen a nemzeti párt a mai elhatározásához jutott, azt mutatja, hogy Magyarországon a konzervativizmusnak még legyenyhébb vagy éppen burkolt alakja sem hódít. A nemzetipárt a konzervativ hagyományok utolsó foszlányától is kénytelen volt megválni, hogy a benne vergődő személyi kívánságok és tértelenségre kárhözhatott politikai ambíciók levegőhöz jussanak. Ez pedig a kellemetlenségnek minden árnyalata nélkül mondjuk, inkább *abban a hitben, hogy tehetségeiket az alkotás nyílt mezéjén érvényesítik.* Es ha hozomány gyanánt a közélet nagyobb pusztaságát hozzák a pártba, az új alakulást ezzel csakugyan gazdagíthatjuk. A személyi ellentéteket az idő kiegyenlíti majd.

A *Nemzet* így ír a fuzióról:

Annak valóban csak örülni tudunk, hogy a Széll Kálmán, valamint az általa oly híven kinyilatkozott szabadelpárti politikai alap iránti bizalom oly nagy hódítást tett, hogy e végből a nemzeti párt lebontja a választófalakat közöttük, megszűnik különálló párt lenni és a mi táborunkba, Széll Kálmán zászlója alá siet. Szívesen látunk ezéjaink szolgálatában mindenkit és rajta leszünk ezután is, hogy törekvéseink jogosultságáról és tisztaságáról minél többeket meggyőzzünk és a nemzeti állam intézményeinek kiépítése, nemzeti erőforrásainak fokozása körül tovább folytatandó hazafias munkákban minél több, minél erősebb karokra és tehetségekre tegyünk szert.

A nemzeti párt bizonyára némi keserű emlékezéssel fog régi ellenségei táborába lépni, de ezt a meglepésnek az a jól eső érzése fogja felváltani, hogy végre megértettük egymást s e hazafias célok iránt kétség fenn nem forog. Ez fogja létrehozni majd az együttműködésre oly szükséges értelmi és érzelmi hangot is.

A Koldusápoló egyesület válasza.

A nagyváradai koldusápoló és figyermek menedék-ház egyesület mult napi gyűlése alkalmából említettük, hogy dr. *Bulyovszky* József polgármester a szegény ügy rendezésére irányított működéséből kifolyólag megkereste a koldusápoló intézetet, hogy a város által nyújtandó állandó, vagy egyszersmindenkori segélyért a szegények ellátására vállalkozzék.

Az egyesület erre nem hajlandó, mert a jóléki alapítók és adományozók intenciójához képest meg akarja óvni teljes autonómiáját s különben is a nagy összegű alapítványok tulajdonos része a figyermek menedékházra van adományozva.

Általában ismert dolog különben az, hogy jótékony egyesületek kevesebb költséggel sikeresebb működést fejthetnek ki, mint pl. a város. Példa erre a városi árvaház.

A polgármester átiratára már válaszolt a koldusápoló intézet a következőkben:

Tekintetes Polgármester ur!

A nagyváradai koldusápoló és Szent Lászlóról nevezett figyermekmenház egyesület a helybeli szegényügynek egyik legrégebbi társadalmi bajnoka, örömmel olvasta *Tekintetességének* átiratában azt, hogy szándéka a nagyváradai szegényügy rendezését megoldani.

Ezen szándék nemes voltát egyesületünk annál inkább méltányolja, mert hátunk mögött 1842. év óta tettek állanak.

Ami a tek. Polgármester urnak egyesületünkhez f. év január hó 9-én érkezett azon kérését illeti, hogy fogadná el egyesületünk a menház kibővítésére a város támogatását vagy az intézet vagyonából befektetendő tőke kamatainak megtérítése vagy a megszorítandó koldus létszám ápolásáért és tartásáért egyezményileg megállapítandó összeg formájában, világos válasznak az, hogy egyesületünk autonóm rendelkezési jogát, szabadságát, melyet egyedül törzsalapítóinknak alapítványi okleveleikben örök időkre kötelező akarat elhatározásai szorítanak meg, bármily megtisztelő szövetkezés, kapcsolat által sem akarjuk korlátozni.

Egyesületünk a maga erejéből, törvényes bevétele forrásaiból szolgálta eddig is a nagyváradai szegény ügynek azon körét, melyet spontán maga elé tűzött, úgy kívánja szolgálni ezentul is.

Egyesületünk független, szabad mozgási képességét még pókháló finomságu köteléssel sem kívánjuk megszorítani.

Intézetünket a társadalom létesítette és tartja fent.

Ujabb alapítóink, kiknek adakozásai által egyesületünk tőkéje oly jelentékenyen gyarapodott; egyesületünk kettős célja közül az elhagyott figyermek gondozását s a társadalom hasznos tagjává való kiképeztetését jelölték meg.

Mi a társadalomnak jótékonyasági szerve, tényezője vagyunk, mindig is az akarunk maradni. Egyesületünk nem hajlandó az eddig követett helyes ösvényről letérni. Sőt beláthatlan következtetésű hiba volna a társadalmi jótékonyaságot a hatóság jótékonyasággal összeegyeztetni.

A hatóságnak a szegényt a szegénység bármely formáját támogatni törvényes kötelessége; ellenben a társadalom és ennek szervezett ereje az egyesület pusztán jószántából gyámolítja a szegénységet és a szegénység azon alakját, melynek segítségére önként vállalkozott. Ha a társadalom önkéntes jótékonyaságát a hatóság a jótékonyaság egyesítése czimén, a legparányibb mértékben is feszélyezi, — tekintve a törvényes alap hiányától — joggal kérdezzük: vajjon ez a tervbe vett egyvelítés kedve rovására történne? Sőt a magánjótékonyasági buzgóság csökkenése, a hatóságra törvény szerűleg háruló szegényügy: kötelezettségnek terhet nem növelné? Orvendhet a hatóság, hogy a jótékonyaságnak léteznek társadalmi szervei is. Ezek zöme szolgálja a keresztény charitást.

Örvendezzünk, hogy a társadalmi jótékonyaság ment a bürokratizmus azon ryűgétől, mely sajnos, a hatósági tevékenységnek természeténél fogva minden hivatott működésre ránehezedik.

Szívesen hisszük, hogy a tek. polgármester ur alaposan ismeri a hatósági és társadalmi jótékonyaság között létező, általunk csak futólag érintett különbözőségeket és annak élénk tudatával bir, hogy a társadalom szerve tehát egyesületünk érvényét közjogi szabályaink szerint, mely az egyesületi jogot a polgárok legbecesebb jogai közé sorolja, kormányhatósági felügyeletnek csak annyiban van alávetve, hogy alapszabályaiban meghatározott jogkörét át ne hágja; törvénybe ütköző vagy államellenes eljárást ne kövessen; és az egyleti tagok vagyoni érdekei ne veszélyeztessenek, ezen okból némi csodálkozással töltöttek el minket a Tek. polgármester ur átiratának azon része, mely általánosságban, tehát intézetünket is befoglalólag kifejezést méltóztatik adni ama véleményének, hogy Váradon a társadalmi faktorok a szegény segélyezésre fordított áldozataik által megfelelő eredményt nem tudnak elérni.

Tekintetes Polgármester ur!

Önt választmányunk díszes sorában tekintethetjük, tehát közvetlen tapasztalásából tudja, hogy egyesületünk oly csekély pénzáldozattal annyi sok jót csak azért művelhet, mert az Irgalmas nének vezetik intézetünket, kik Krisztus Urunk iránt való szeretetből, boldogok ha a koldusok élelméből táplálkozva, az irgalmasság testi és lelki cselekedeteit gyakorolhatják.

Mi nem érezzük magunkat hivatva arra, hogy a hatóság jótékonyaságának eredményéről ítéletet mondjunk, de méltóztassék a tek. Polgármester urnak magának a városi árvaház kezelését nem intézetünkkel — mely az Irgalmas nének igény nélkül való közreműködése folytán versenyen kívül áll — hanem bármely helybeli társadalmi jótékony egyesület működésével egybeazonlítani: a számok beszélni fognak. Mi ez önként vállalt köteletség teljesítése által nyugodt önérzettel vallhatjuk: hogy tek. Polgármester ur azon véleménye, hogy az áldozatoknak megfelelő eredményt nem tudunk elérni, egyáltalán nem érinthet. Ellenkezőleg az évről-évre gyarapodó hagyományok és adományok bizonyítják, hogy egyesületünk működésével a társadalom teljesen meg van elégedve.

És ha mink szívósan ragaszkodunk nemes lelkü elődeink által megjelölt irányához, — amint jelen válaszukat is egyesületünk sanktiójához való tisztelet sugalta — akkor a jövőben nemcsak a társadalom bőkezűségére teljes bizodalommal számíthatunk, hanem remélhetjük azt is, hogy maga a város hatósága *Tekintetességének* vezetése alatt, mivel intézetünk ezéjéről fogva a városi szegények gyámolításának terhet készséggel viseli autonómiánk sérelme érintése nélkül magasztos föladatának megvalósításában hatályosabb módon támogatni fog.

Nagyvárad, 1899. márcz. másodikán tartott ülésünkéből

Winterhalter Antal.

Ő Szentsége házi főpapja, váradai kanonok.

A nagyváradai koldusápoló és Szent-Lászlóról nevezett figyermek menház egyesület elnöke.

Hamis borok Nagyváradon.

— A budapesti borvizsgáló bizottság szakvéleménye. —

Pár hónappal ezelőtt, mikor a földmívelésügyi miniszter intézkedett a hamis borok üldözése iránt, a nagyváradai rendőrség is szétnézett azokban a pinczékben, ahova pécsi borok érkeztek s mint-

egy kétszáz félliteres üveggel mintákkal vett.

Ezt jó kezdetnek vettük, azóta azonban megszűnt a rendőrség buzgalma, nem kutatott tovább, különösen nem a nagyobb pinczékben, ahova pedig szintén jön idegen bor, még ha helyben nem csinálják is.

Folyton érkezik Nagyváradra például olasz bor. Ez megengedett, de jó volna ezek között mindjárt a megérkezéskor szelézni, mert a valódi olasz bor mellett rengeteg hamisított, pancsolt is érkezik az országba. Ez már be van igazolva, különösen azokon a helyeken, ahol a hatóság mindjárt a vasutnál rajtuk ütött.

A borhamisítók lelketlen hada nem tartott mást szemelőtt, mint a zsebét; ezt jól meg is tömte, milliókat harácsolván össze pancsaik révén. Telhetetlen kapzsiságukban fittyet hánytak a törvénynek s mérhetlen kárt okoztak a szőlősgazdáknak, tönkre tették a magyar bor hitelét külföldön; ezenkívül a legimpertinensebb módon veszélyeztették, ártottak a közegészségügynek. A legszigorubb büntetése az illetékes törvénynek nagyon enyhe ennek a kompániának a megbüntetésére és bűnös manipulációk megtorlására.

Mos alkalom nyílt a nagyváradai rendőrségnek is, hogy megtorolja a borhamisítást, vagy ha nem tévedünk, inkább a hamis borok forgalomba hozatalát.

A Nagyváradról vegyvizsgálatra küldött borok egyrésze, a vizsgálat eredményével megérkezett a rendőrkapitányi hivatalhoz. Ezek szerint három bormérő és egy szatócsnál talált bor hamis, két bormérőnél és két kereskedőnél pedig kifogástalan, természetes ital a mit a rendőrség felküldött.

Nem hallgathatjuk el azonban, hogy különös véletlen, miszerint a nagyváradai hamis borokat, legalább eddig, mind olyan embereknél találták, akik kisebb vendéglősök, vagy szatócsok, de egyáltalán nem borkereskedők s alig hiszi valaki, hogy ezek borgyártók lennének.

Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy ezek talán nem méltók a büntetésre, hanem óhajtanánk, miszerint kiderítenék, hogy honnét, melyik pécsi vagy más nagy firmájú korkereskedő pinczéből került a veszélyes folyadék pinczéikbe, vagy üzleteikbe. Mert az igazság követeli, hogy ezek is elvegyék, még pedig fokozott mértékben büntetésüket.

Ezt a vizsgálat van hivatva kideríteni, s Gerő Ármin r. alkaptányt, kinek a kezében van most az ügy, úgy ösmerjük, hogy követni fogja a kolozsvári rendőrség eljárását a szigorú igazságosság terén. Ez irányu működését a közönség elismerése jutalmazza.

*

Majdnem három hónappal ezelőtt küldte fel Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala azokat a borokat a budapesti állandó borvizsgáló szakértő bizottsághoz, a melyeket az egyes pinczékben gyanusnak tartott hordókból vettek vegyelemzés végett.

A vizsgáló állomás annyira tul van halmozva az ország minden részéből felküldött borminták vizsgálatával, hogy csak most kerülhetett sor a nagyváradai borok egy részének vizsgálatára.

Tegnap érkezett meg az első küldemény s ezzel együtt a szakértő-bizottság véleménye,

mely négy bormintára kimondja, hogy hamisított, pancsolt bor.

Hamisnak jelzi a szakvélemény: a Zborill Ferencz vendéglősnél (Kőfaragó-utca sarkán), továbbá Kecskeméthy István vendéglősnél (Wöber szálloda), Bauma Vinczéné vendéglősnél (Nagy-Magyar-utca) és Szikora Jenő kereskedőnél (N.-Teleki-utca) talált borokat.

Ellenben a Spengler Francziska kereskedésében (N.-Teleki-utca), Schüch József vendéglőjében (Kert-utca), Weintraub Mór kereskedésében (N.-Teleki-utca) és Popper Adolf kereskedésében (Lovass-utca) talált borokat természetes bornak jelenti ki a budapesti borvizsgáló bizottság.

Azokon a helyeken, a hol a borok hamisaknak találtak, a mintakul szolgáló bornak megfelelő pancsot azonnal lefoglaltatta Gerő kapitány. A zárlatot Kelemen Kálmán fogy. hivatali főnök, Fassie Sándor tb. alkaptány és Kápolnai Gyula rendőrbiztos foganatosították.

Mint értesülünk, két helyen a hamisnak minősített borkészletet kimérték, ezek most keservesen fognak bűnhődni, mert természetes jó bor árának megfelelő összeget kell fizetniök, a többi büntetésen kívül, a szegényalpra.

A tárgyalást Gerő Ármin alkaptány hétfőre és szerdára tűzte ki. Hétfőn Bauma Vinczéné és Szikora Jenő ügyében; szerdán pedig a Zborill Ferencz, Kecskeméthy István ügyében tartják meg a tárgyalást s mondják ki rájuk a büntetést.

Érthető érdeklődéssel várjuk, hogy mi lesz az eredménye a felküldött többi borok vizsgálatának. A nagyobb halak még ezután kerülnek horogra.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATO.

- Márczius 5. Az ügyvédi kamara közgyűlése a városházán d. e. 10 órakor.
 Márczius 5. A szepitési egyet közgyűlése d. e. 11 órakor a Városháza nagytermében.
 Márczius 5. Gazdasági előadás Mező-Keresztesen. Előadók: Abonyi Károly és Molnár Lajos.
 Márczius 5. A kiskereskedők társulatának ülése d. n. 3 órakor.
 Márczius 6. Együttes ülés a járda szabályrendelet ügyében a városházán d. u. 3 órakor.
 Márczius 19. A hegyközség közgyűlése a városházán d. e. 11 órakor.

* **Az új miniszter üdvözlése.** A magyarországi kereskedelmi és iparkamarák az új kereskedelmi miniszternél: Hegedüs Sándornál testületileg tisztelegnek. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara képviselőjében Jankó József elnök és dr. Sarkadi Lajos titkár vesznek részt a tisztelegő küldöttségben s már felutaztak a fővárosba.

* **Márczius 15-ike az iskolában.** A nagyvárad-váraljai községi elemi fiu- és leányiskola tanítótestülete és növendékei 1899 év márczius hó 15-én d. e. 9 órakor az iskola udvarán, (kedvezőtlen idő esetén az óvoda nagytermében) hazafias ünnepélyt rendeznek, melyre az érdekelt szülék ez uton tisztelettel meghívotnak.

Az ünnepély műsora a fiuknál.

1. Kölcsey »Hymnusa.« Éneklük a növendékek.
2. Elnöki megnyitó s márczius 15-ikének méltatása. Tartja Istvánffy József igazgató.
3. »Állj meg Isten e hont.« Éneklük a növendékek.
4. Emlékbeszéd. Tartja Bodnár János, a IV. oszt. tanítója.
5. Petőfi: »Talpra magyar.« Szavalja Gulyás Gyula V. o. t.
6. »Talpra magyar.« Éneklük a növendékek.
7. Tóth Kálmán: »Előre.« Szavalja Petrus Dezső IV. o. t.
8. »Csatadal 1848-ból.« Éneklük a növendékek.
9. Petőfi: »Márczius 15.« Szavalja Breicz Oszkár VI. o. tanuló.

10. Vörösmarty: »Szózat.« Éneklük a növendékek.

11. Bodnár János: »Ezer éve.« Szavalja Braun Jenő IV. o. tanuló.

12. »Ezer esztendeje.« Éneklük a növendékek.

13. »Kedves hon.« Szavalja Csala Gusztáv II. o. tanuló.

14. Klapka induló. Éneklük a növendékek.

Az ünnepély műsora a leányoknál.

1. »Hymnus.« Éneklük a növendékek.

2. »Szabadság ünnepe.« Fülöp Sz. Lajostól. Szavalja Ursz Mária V. o. t.

3. »Hazámhoz.« Pósa Lajostól. Szavalja Nedemam Regína I. o. t.

5. »Köszönet.« Pósa Lajostól. Szavalja Berger Etel II. o. t.

6. »Éljen a szabadság.« Somló Sándortól. Szavalja Schönberger Irma II. o. t.

7. »Ezer esztendeje.« Éneklük a növendékek.

8. »Petőfi.« Pósa Lajostól. Szavalja Molnár Róza III. o. t.

9. »Nemzeti színek.« Sulyánszkitól. Szavalja Dengelegi Francziska III. o. t.

10. »Mire tanít a történelem.« Rudnyánszki Gyulától. Szavalja Fülöp Sarolta VI. o. t.

11. »Magyarország leányai.« Szavalja Reich Etelka IV. o. t.

12. Lengyel himnus. Éneklük a növendékek.

13. A honleányok ünnepe. Színmű I. felv. Irta: Bögösini Kun Anna. Játsszák az V. o. növendékek.

14. »Szózat.« Éneklük a növendékek.

* **V. b. t. t. intendáns.** Gróf Keglevich Istvánnak a m. kir. operaház és nemzeti színház intendánsának a király a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta a hazai színművészet fejlesztése körül szerzett kiváló érdemei elismerésül. A kitüntetés híre már napokkal ezelőtt bejárta a fővárosi lapokat és nem egy volt, mely kétségbe vont a Keglevich intendáns ama bizonyos érdemeit a színművészet körül, tekintve különösen a Nemzeti Színház adminisztrációját.

* **A közegészségügyi bizottság tanácskozása.** Nagyvárad város közegészségügyi szakbizottsága tegnap délután ülésezett a városházán. Jelen voltak: dr. Grósz Albert, dr. Baróthy Akos, Sipos Orbán, Hering Sándor, dr. Sztachó Dezső h. ezredorvos, Busch Dávid, dr. Kutiák Ágoston és Szüts Dezső jegyző. Első sorban a nagytemetőben épített bonczház szennyvizének az elvezetése felett tanácskoztak. Busch Dávid főmérnök terjesztette elő a tervezeteket. A tonna rendszer nem alkalmas. A bonczasztal alatt nem lehet mélyebbre elhelyezni a tartályt, mert ott sir van. Ajánlja, hogy a temetőn kívül építsenek csementből egy aknát, amelybe agyag csövön vezetik a szennyvizet. Az aknát minden egyes esetben fertőtlenítik s időnkint kitisztítják. Ezt a rendszert véleményezik a tanácsnak. — A katonai parancsnokság az iránt kereste meg a várost, hogy a vársáncz szenny és csapadék vizeit egy régebben használt csatornán a Körözsbe vezethessék le. A bizottság közegészségügyi tekintetből a levezetést nem ellenzi. — Végül még a dajkaságba adott gyermekek és csecsemők tartásáról alkotott szabályrendeletet tárgyalták.

* **Bánffy választói.** Sz.-Somlyon br. Bánffy választókerületében mozgalom indult meg pártkülönbség nélkül, hogy Bartha Miklóst és Polónyi Gézárt üdvözöljék, mint a kiknek nagy részük van abban, hogy Bánffytól megszabadult az ország s az alkotmányos állapot újra helyre állt.

* **Csillaghullás az önkénteseknél.** A 37. gy. ezred önkénteseinek a pénteki napiparancs hozta meg a várva-várt kitüntetést, mely után a kitüntetett hadfiak nyomban a kantineba siettek 2 fillér ára csillagot felvarrni a piros hajtókára, — egyet-egyet mindegyik oldalra. Az új freiterek nevei rangsorozatuk szerint a következő: Krüger Aladár, Dr. Molnár Jenő,

Halász Lajos, Balla Béla, Friedrich Róbert, Fränkl Henrik, Bartha Dezső, Czuczor Vilmos, Koncz Dezső.

* **Jegyzőválasztás.** Bélfenyér községben március hó 28-án lesz a körjegyző választás. A pályázatok március 19-ig nyújtandók be a tenkei főszolgabíróhoz.

* **Katona-nóták** A közös hadügyminisztérium mult év december 11-ről kelt leiratával megbizta Hausmann V. V. bieltzi (Szilézia) zeneigazgatót, hogy az osztrák-magyar monarchiában élő összes nemzetek és nemzetiségek katona-nótáit összegyűjtse és kiadja. Hausmann zeneigazgató most kéri mindazokat, akik a népköltészet és a népzene ilyenmü termékei iránt érdeklődnek, hogy a mi katona-dalt tudnak, azt teljes szöveggel, az eredeti nyelven és alakban közöljék vele. Az ilyen hozzájárulók nevét a gyűjtő a munkában nyilvánosságra hozza.

* **Előnév adományozás.** A király Klein István honvéd alezredesnek valamint törvényes utódainak régi magyar nemességük épségben tartása mellett az »arnótfalvi« előnevet adományozta s megengedte, hogy családi nevét *Arnótfalvy*-ra változtassa.

* **Köszönet-nyilvánítás.** A vall. és közoktatásügyi miniszter dr. Bartha János győri székeskáptalani nagyprépostnak a győri kath. tanítóképződe javára tett 3200 koronás alapítványáért köszönetét nyilvánította.

* **Nem magyarosítunk.** Legnagyobb ellenségeink sem foghatják ránk a magyarosítást. Bizonyítja ezt az erdélyi részek vezérvármegyéjének Kolozsmegyének alábbi tanügyi adatai: A magyar nyelvet oktató képességgel hat tanító a lefolyt évben nem bírta, kiknek elmozdítása tárgyában az egyházi főhatóságok megvannak keresve. Nem magyar tannyelvű népiskola 199 volt (151 g. kath., 41 g. kel. és 7 ág. hitv.) ezek közül a magyar nyelvet siker nélkül tanították 31 g. kkt., 13 g. kel. és egy ág. hitv., tehát 45 iskolánál. Bizony ezek szomorú eseményei a tanügyi statisztikának. Nagyon gyenge vigasztalásunk az, hogy legalább ellenségeink nem foghatják ránk, hogy magyarosítunk. Viszont Bánffy sem mondhatja, hogy tett valamit a magyarosítás érdekében. Ez a szomorú statisztika az ő uralkodása idejéből való!

* **Dániel Ernő báró a kamarához.** Dániel Ernő volt kereskedelemügyi minisztertől a nagyvárad kereskedelmi- és iparkamarához a következő leirat érkezett:

Ő császári és apostoli királyi felsége folyó évi február hó 26-án kelt legfelsőbb elhatározásával enzem, saját kérelmem folytán, kereskedelemügyi miniszteri állásomtól felmenteni méltóztatott. Midőn ilyenképen a kereskedelemügyi minisztérium ügyeinek vezetésétől a mai napon megválok, indítva érzem magamat, hogy köszönetet mondjak a kamarának azon hazafias és buzgó támogatásáért, melyet hivataloskodásom ideje alatt a közügy érdekében kifejtett munkásságomban a kamara részéről tapasztalhatni mindenkor alkalmam volt. Budapest, 1899. évi február 27. Br. *Dániel*, s. k.

* **Diszes katona-temetés.** Tegnap délelőtt tették örök nyugalomra az elhunyt *Visokomejtsky* Tódor vezérkari őrnagyot, a 17. hadosztály táborkari főnökét. A halottas menet a katonakórházból indult ki, a ravatalt temérdek koszoru borította jobbra széles biborszínű szallagokkal, melyeket az elhunyt bajtársai küldtek az ország minden részéből. A koszorukat kevés kivétellel, a Jelinek cég készítette. Koszorukat küldtek: az atyja, a temesvári táborkar tisztikara, a 39. gy. ezred 3 zászlóalj tisztjei, a 37. ezred tisztjei, a 29. ezred tisztikara, Pokorn altábornagy, a 19. hadosztály tüzér ezred tisztjei, Pokorn János és Marianna, a cs. és kir. táborkar, a m. kir. 4. honvéd gyalogezred tisztikara szeretett bajtársának, a 17. gyalog hadosztály törzse, a Dichtl család, nővére, unoka fivére, a 39. ezred tisztikara, Gothl

őrnagy, Roth főhadnagy, a 33. gyalog ezred tisztikara, a Jakoby család, Weisz altábornagy, 28 tüzérezred, a nagyvárad m. kir. honvéd hadapród iskola tisztikara, tisztelt bajtársának, a 7. huszárezred stb. Megjelent a temetésen Pokorny Hermann altábornaggyal élén a 37. gy. ezred egész tisztikara, azonkívül a Vilmos huszárezred, a honvéd gyalogezred, valamint a tüzérhadosztály tisztikara csaknem teljes számban, hogy bajtársuknak az utolsó tiszteletet megadják, az aradi 33. s a temesvári 43. gy. ezredek tisztikarai pedig képviselőket küldtek el. A sok diszgyenyruhától, aranyos csákoktól hullámozott a tér, mikor a menet elindult a főutezán. A temetést *Goudnik* Gyula katonalelkész végezte. A sírnál a katonazenekar a Gotterhaltét húzta, melynek végzetével egy század sortűzet lőtt a sír fölé.

* **Miniszteri beköszöntő.** Az új kereskedelmi miniszter, Hegedüs Sándor megküldte már beköszöntőjét a törvényhatóságokhoz. Leiratban tudatja kineveztetését miniszterré és sikeres működéséhez kéri a törvényhatóságok támogatását. Tegnap érkezett meg a leirat Nagyvárad városához és Biharmegyéhez.

* **Helyettes közjegyző.** A debreczeni közjegyzői kamara elnöksége értesítette Biharvármegye alispánját, hogy Lestyán Adorján királyi közjegyző elköltözése folytán Székelyhidra közjegyzői teendőik ellátására dr. Makkay Pál volt nagyvárad ügyvédet mint kir. közjegyzőjelöltet rendelte ki a kamara.

* **A ref. énekkar dalestélye.** A Nagyvárad-újvárosi ev. ref. egyházi énekkar által 1899. évi március hó 5-én, a »Zöldfa« szálloda nagytermében, felteri és mellett tartandó dalestély műsora: 1. Megnyitó beszéd. Tartja: Nt. Sulyok István ev. ref. lelkész. 2. Dalár induló. Férfi kar. Kunnert-től. 3. Vár és kunyhó. Szavalja: Tunyogi Vilma kisasszony. 4. Hazafias dal. Dankó Pista zenéje után férfi karra irta: Gerencsér József kántor. 5. Vig monológ. Előadja: Császár Lajos, az énekkar tagja. 6. Hajós dal. Férfi kar. Eckert-től. 7. A vadász. Szavalja: Tiszt. Paulay Viktor segéd-lelkész. 8. Étlap. Férfi kar. Zöllner után. 9. A gyermek bizalma. Szavallja: Oláh Irénke. 10. Népdalfűzér. Férfi kar. Gerencsér József kántortól. 11. Vig monológ. Előadja: Oláh István, az énekkar tagja. 12. Bortal. Férfi kar. Káldy Gyulától. Kezdeté pontban 8 órakor.

* **Ismét borhamisítás.** Az ország minden vidékén merülnek fel borhamisítások. Jele ennek az, hogy borhamisítókkal az ország egészen el van lepve. Csak néha bukkann fel egy-egy borhamisító, mint a zápor eső után a földi kukac. Liptó-Ujváron is üzte egy »polgártárs« a borhamisítást. Stein Arnoldnak hívják a liptó-ujvári méregkeverőt. Mint a Bp. írja, 19.800 liter hamis bor készletet találtak nála. Mesterségesen üzte a boryártást. A budapesti borvizsgáló bizottság komisz hamisítványoknak találta a folyadékot. A hatóság a mérgezet italokat megsemmisítette s ellene a büntető eljárást megindította.

* **Teljesült a kívánsága.** Bihar-Tordán Kara István földműves ember 23 év óta öngyilkos akart lenni, míg most sikerült régi szándéka. Míg fia kint dolgozott az istállóban, felkötötte magát a mestergerendára. Egyszer már beleugrott a kutba, de kihúzták.

* **A magyarádi Paula-gyógyforrás** kihasználására egy részvénytársaság alakult Budapesten, mely a Paula-vízzel eddig is meglepő eredményeket ért el. Ennek főoka a víz szerencsés összetételében fekszik és nem eléggé ajánlható mindazoknak, kik gyomor, máj, vese és alhasi bántalmakban szenvednek. Megbecsülhetetlen értékkel bír aranyér képződésnél és makacs székrekedésnél; eloszlatja a huykövet és elhárítja annak képződését. A Paula-víz nem sós, hanem kellemes savanykás ízű, könnyű kénszaggal bír s számos orvos által lesz rendelve. A Paula-gyógyforrásban oly kincset birunk, amilyent csak Karlsbad képes felmutatni.

* **Amerikai párbaj áldozata.** Mille Pál miniszteri tisztviselő tegnap délután agyonlötötte magát lánchid-utezai lakásán. A fiatal ember, a ki számtiszt volt az igazságügyi minisztériumban, amerikai párbajnak lett az áldozata. Négy évvel ezelőtt, amikor még ugyszólván gyermek volt, hévvel udvarolt egy szép fiatal leánynak. Volt egy vetélytárs, a kivel összeveszett. A két ifju amerikai párbajra határozta el magát és Mille húzta a fekete golyót. Most négy év múltán, a mikor annak a gyermekkori szerelemnek talán már nyoma sem volt a szívében és a mikor az a másik talán már nem is gondolt a dologra, Mille, a ki csak 22 éves volt, golyóval tett eleget a társadalom ostoba követelésének.

* **Az első büntetések.** Az új hegyközségi szabályrendelet szerint a várad hegyen nem szabad senkinek ebet tartani s szárnyas állatot is csak elzárva tarthatnak. A rendőrhatalom ezen tilalom áthágásáért 26 szőlőtulajdonost 10-10 korona büntetésre ítélte.

* **Mindenki figyelmébe.** A legelterjedtebb betegség a csusz és köszvény, mely nemcsak mint láb, vagy kézfájás, hanem igen sok esetben mint hát- és fejfájás szokott jelentkezni. Sok gyógyító szer van, mely e bántalmakat enyhíti, de kevés amely gyógyítja. A vagyonsabbak gyógyfürdőket szoktak felkeresni, mi nagyon sok esetben hiábavalónak bizonyul, mert a betegség nem enged, hanem gyakran még súlyosodik is. Nagyon fontos tehát, hogy mindenki figyelmét felhívjuk azon páratlan kütűnő csusz és köszvény elleni kenőcsre, melyet Zoltán Béla gyógyszerés udvari szállító gyógyszerháza Budapesten hozott forgalomba, (üvegenként egy forintért) s amelynek kütűnő és páratlan hatásáról ezer és ezer nyilatkozat tesz tanúságot. Így pl. csak a legutóbbi napokban Laficár ezredes Károlyvárosból, Zsendovics József plébános F.-Dobsa, Daun Káry Karolina grófnő Mődling, Keglevich gróf Ó-Zlatár, Dubraviczky honvéd-őrnagy Klosterneuburg, Markotsch báró Bécs, Hofmann A. Pozsega, Pfeifer József, az osztrák-magyar bank bécsi felügyelője és még számosan fejezték ki meleg hálájukat és köszönetüket e kiváló kenőcsért, mely őket régi csusz és köszvényes bajuktól néhány nap alatt megszabadította.

* **Rossz időben kütűntetett borkereskedő.** Egy pécsi borkereskedőre nézve roszkor jött a kütűntetés. A hivatalos közlöny közzé teszi, hogy Schwabauch Zs. G. pécsi bor nagy kereskedő cs. és kir. udvari szállítói czímet kapott őfelségétől. Két borkereskedő van már a műborival val híres pécs városából az udvari szállítói czímmel kütűntetve. Egyik régebben kapta s e azim nem védte meg őt attól, hogy műborain a mesterséges készítményt ne konstatalják. Vajon ezt meg fogja e védeni, azt a közel jövő megmutatja. Anynyit konstatalunk, hogy ez a kütűntetés, melyet úgy látszik, még Perczel volt belügyminiszter eszközölt ki, rossz időben jött most midőn általánosan ellene van a hangulat a pécsi borkereskedőknek.

* **József főherceg hatvanhat éves.** József főherceg március 2-án ülte meg hatvanhatodik születésnapját. E napot ő Fensége családja körében, Fiumében töltötte testi és szellemi frissége teljében. Hatvanhat éve mellett József főherceg ma is egyike a honvédség legsnájdigabb tisztjeinek, kiknek egyébként ő a főparancsnoka. Mint mindenha, ez alkalommal is áldás és szeretet kíséri József főherceget, kit a jó Isten még sokáig éltesen erőben, egészségben és a magyarok szeretetében.

* **Leszegezett holttest.** Fekesháza községben egy öreg, szikár testű, 90 éves matróna halt meg tegnap. A járásorvos a halott megvizsgálása után kiállította a bizonyítványt, hogy a holttest eltemethető. A háznál levők, meg a halottat nézők véleménye azonban az volt, hogy a halottat — mivel teste nem merevedett meg egészen — nem lesz tanácsos eltemetni. A babonás nép, mely a megholt öreg asszonyt boszorkánynak nézte — szélében beszélte, hogy ha meg nem meredt a halott teste, fel is fog az a sírből járni s nagy veszedelmet fog a

közönségre hozni. Hogy ez be ne következhesse, az öreg matróna fejébe és lábaiba nagy szegekkel vertek s aztán temették el.

A Zeiterer—Weiszlovits bűnügy.

— Ötödik nap. —

Mindkét karzat tömve, földszint nem kevésbé, mely annak tulajdonítható, hogy a vádbeszédet mára várták, ez azonban *Eddl* Ödön ügyvéd távolléte miatt hétfőre halasztódott.

Kihallgatják *Weiszlovits* Gyulát, ki a kapott sebeinek gyógyulását mondja el.

Fráter dr. orvos nem tud határozott feleletet adni arra nézve, hogy vajjon a késszurás alulról felfelé, vagy felülről lefelé történt-e. *Zeiterer* szemléltetően féldoldalt dülve mutatja be, hogy miként szurt. Az orvosszakértőt megesketik.

Bartha János dr. szerint felvett látlet megfelel a sérüléseknek, valószínűnek tartja, hogy felülről lefelé történtek az ütések. A *Zeiterer* által mutatott helyzetet valószínűltennek tartja.

Perjéssy dr. ügyész az orvosszakértők felülvizsgálását kéri a törvényszéki orvosok által. *Grósz Albert* dr. és *Grósz Menyhért* dr. mindkét fél magyarázatát lehetségesnek tartják. Utóbajt nem konstatálnak. Felolvassák a *Zeiterer* sebééről dr. *Grósz Menyhért* által felvett látletet, melyet a védők felülvizsgáltatni kérik, de ezt a törvényszék nem tartja szükségesnek.

Zeiterer sebeire nézve előadja, hogy a fején levő seb 14 nap alatt gyógyult és hogy ő és családja gyógyította.

Délután *Gerő Sándor* berendelt orvosi szakértőt hallgatják ki, ki *Zeiterer* sebeit megvizsgálva előadta, hogy azok 8 nap alatt gyógyulhattak és hogy *Weiszlovits* hajlékony vaspálczát használt, melynek valószínűleg gombos végével ütött.

A tárgyalás a mai napon *Weiszlovits* Sándor dr. védői tiszteiről való lemondásával ért véget.

A bizonyítási eljárás ma befejeztetett és a vádbeszédet dr. *Perjéssy Mihály* ügyész hétfőn fogja megtartani.

IRODALOM

— **A Magyar Tudományos Akadémia** II. (filozófiai, társadalmi és történet-tudományi) osztálya márczius hó 6-án, hétfőn d. u. 5 órakor ülést tart, melynek tárgyai: 1. *Schwarz Gyula* r. tag: »Anytos psephismája«. 2. *Békefi Remig* l. tag: »A debreczeni ev. ref. főiskola XVII. és XVIII. századi törvényei«. 3. *Marczeli Henrik* l. tag bemutatja *Domanovszky Sándornak* »A dubnitzi krónika kézírata és kiadásai« című dolgozatát.

ZENE és MŰVESZET.

A nagyváradi zenekedvelők egyesületének működvelő zenekara fényes műsorral összeállított nagyszabású hangversenyt rendezett a Csarnok dísztermében.

A műsor első számú *Jadassohn S.* magas szárnyalású »Suite«-ja volt, melyet az egyesületi zenekar precis vezetés alatt frappánsul adott elő.

Utána *Winkler Márta* k. a. remek zongorajátéka következett, kit a zeneegyesület igen szép élő virágcsokorral lepelt meg.

A kisasszony *Chopin fr. Mdur Polonaise*-t adta elő; játéka oly nagy tetszést keltett, hogy ismét a lámpák elé hívták, mikor is *Liszt* egy áriáját adta elő nagy braovurral. — A hálás publikum ismét és újra frenetikus tapssal honorálta a kisasszony művészi játékát.

Most egy vonós-négyes következett melyet *Smerhoczky József Hernesirek* István *Vomácska*

és *Szmazenka* interpretáltak a náluk megszkott művészi temperamentummal.

Az estély fénypontja a *Weber C. M. Clarinett*, Cincerturja volt, amelyet *Vomácska József* ez a virtuóz clarinettista adott elő nagy tetszés mellett az egyesületi zenekar kísérete mellett. A műsört *Fuchs R.* három részből álló »*Szerenád*«-ja zárta be, melyet ugyancsak a zenekar adott elő igen szép színezéssel.

Valóban kár, hogy az ilyen hangversenyek iránt, — amelyek e rideg hétköznapiaságból hivatva vannak kiragadnia nagyváradi unatkozó publikumot, — a közönség olyan rideg fíndolentiaival viseltetik, jóllehet *Mezey Mihály* és *Réz Mihály*, ezek a fáradhatatlan idealisták, mindent elkövetnek, hogy a még is szórakozni vágyó közönségnek mindig új és amellet változatos, de mindig művészi színvonalon álló műélvezetről gondoskodjanak.

Perosi Oratoriuma az Operában.

Perosi Lorenzónak világhírű oratóriuma a »*Resurrekció di Santo Lazaro*«, e hó 15-én és 17-én kerül előadásra a m. kir. Operában. Az épekszólamokat *Kaczár Margit*, *Rotter Gizella*, *Semsey Mariska*, *Valent Vilma*, *Pauer Margit*, *Berts Mimi*, *Arányi Takács* és *Ney Dávid* kapták. Kivülök az Opera egész zene- és énekkara résztvesz az előadásban. Az oratórium előtt *Tschaikovszky* egy szimfoniáját adja elő a zenekar, *Erkel Sándor* vezénylete mellett.

Iparügy.

Az elaggott iparosoknak. A nagyváradi *takarékpénztár* igazgatósága több éveken át ezer forintot meghaladó összeggel kegyeskedett az elaggott iparosok alapját megsegíteni. Ujában ismét 50 forinttal ajándékozta meg az ipartestületi menház alapot. Fogadja a szives adakozó pénzintézet tekintetes igazgatósága e helyen is hálás köszönetünket. Az ipartestület jótékonyági bizottsága nevében. *Bertsey György* elnök, *Jankovits János* főjegyző.

Igazságszolgáltatás.

A budapesti kir. tábla ülése. A királyi tábla ma teljes ülést tartott az igazságügyi palotában. A betegen fekvő *Vértessy Sándor* elnök helyett *Sárkány József* alelnök vett részt az ülésen, aki miután üdvözölte a szép számban megjelent bírákat és tanácselnököket, megnyitotta az ülést. Az elnöki emelvényen ültek *Décsy Zsigmond*, *Horváth Jenő*, *Hérics Tóth János* és *Vavrik Antal* tanácselnökök s a tábla titkára, *Istvánffy Lajos* dr. A jegyző *Mike Imre* dr. volt. A teljes ülésnek csak két tárgya volt, a távozó igazságügyminiszternek és az új igazságügyminiszternek leirata. Az előbbi, *Erdélyi Sándor* leiratában köszönetét fejezi ki a táblának buzgó munkásságáért és bucsuszavakat intéz a táblához, az utóbbi, *Plósz Sándor* dr. bemutatkozik a táblának és kéri a tábla támogatását működésében. *Sárkány* elnök azt az indítványt terjesztette a plenum elé, hogy mondja ki a teljes ülés, hogy *Erdélyi Sándor* hoz bucsuiratot intéz és sajnálatát fejezi ki távozása miatt és *Plósz Sándort*, a kitűnő jogászt, akit mint a megkezdett reformok kipróbált uttörőjét ismert eddig is, biztosítja támogatásáról és szerencsét kíván működésének. Az indítványt egyhangul elfogadta a tábla s *Plósz Sándor* nevének hangzatosánál zajos éljenzés hangzott föl. Ezzel a plenum véget ért.

— **Nyugalomba vonuló kuriai bíró.** *Barthodeiszky* Emil kuriai bíró, mint az *Ügyvédek Lapja* írja, beadta nyugdíjaztatása iránti kérvényét.

A cselédleány bűnügye. *Kopf Mari* cselédleány felkerölvén a fővárosba egy városmajori koreszmába állott be szolgálatba. A tizen-nolcz esztendő leány csakhamar áldozata lett a koreszmát látogató katonák egyikének, *Schmied Jánosnak* s gyermeke született. Gyermekeit dajkaságba adta s tizennégy forintnyi keserves havi béréből jartotta fenn gyermekét másfél évig. Ekkor helynékül maradt s nem bírta fizetni gyermekéért a tartás díját. A keserűség rettenetes tervet fogalmazott benne. Elhatározta, hogy megöli magát és gyermekét. Kivitte kicsinyét a Duna partra, ott sokáig ját-

szodozott vele s egyszer bedobta a vízbe. A gyermek belefutott. A budapesti törvényszék előtt a végtárgyaláson bevallotta bűnét *Kopf Mari* s hozzátette, hogy ő is öngyilkossá akart lenni. A mikor a törvényszék felolvasta a gyermek hullájának bonczkönyvét, *Kopf Mari* el-sáppadt, hátraesett és eszméletlenül terült el a földön. A börtönőrök cipelték el a tárgyaló teremből. A törvényszék szándékos emberölés miatt 5 évi fegyházra ítélte s ezt az ítéletet hagyta helyben *Zubovich Román* bíró előadása után ma a kir. tábla.

REGÉNY-CSARNOK.

A szegvári nábob fia.

— Elbeszélés. —

Írta: *Mándoky Sándor.*

13.

— A fejedelmi lakoma után csoportokra oszlott a társaság. — Az urak a játszó termekbe vonultak a kártya és a tekeasztalok köré; a hölgyek csevegtek; *Andor* és *Edit*, *Kavásy* doktor meg a menyasszonya, a megyei főmérnök leánya, lawn-tennis-eztek. — Alkonyatkor meggyújtották a lámpionokat, a kastély maga is fényárban uszott; a kert ciprusai között hatalmas üstökben fellobogtak a kékes naftalángok, a tiszta légben pompás rakéták röpködtek s a százados park mélyén vakító villamos napok szórták ragyogó fénykévéiket. Elragadó, tündéri látvány volt az. — Ekkor megszólalt a zene és kezdetét vette a táncz.

Edith és *Andor* sokat táncoltak együtt és már ez estén suttogni kezdték a vendégek, hogy a szegvári földes ur, legközelebb alighanem, mint komoly kérés lép fel a *Nielburg* családnál.

Hát bizony szép egy pár válnék belőlük; mert azokat még az Isten is egymásnak teremtette. — Az a boldogság, az szerelem, amely a szíveket eltöltötte, az már nem tudott elférni, kicsiny, titkos lakában, hanem kiült sugárzó arcukra. — Nem is láttak azok az estén magukon kívül senkit, úgy elvoltak telve egymás nézésével.

Pedig ha meglátnák a grófnőt, ha olvasni tudtak volna abból a nagy fájdalomból, mely akkor az édes anya arcát elborította, ha megértették volna akkor azokat a titokban letörölt keserves könyveket, melyek bánatos szeméből peregtek alá; — ha észrelették volna azt a szörnyű haragot, mely akkor abban a szerencsétlen lélekben tombelt; — úgy ajkukon jajjá vált volna a vidám kaczagás, keservvé a boldog mosoly, fésző szerelmük bimbájában hervad el és rózsás derűjét éjbe borítja vala a szívet, lelket ölő iszonyu fájdalom. — A végzet megjárta játékát és most már csak egy van hátra még, — a szörnyű csalódás, — a rámes bűntetés.

A fényesen sikerült mulatságnak csak a kora reggeli órák vetettek véget. *Andor* szerelme viszonzásának boldogító tudatában, azon elhatározással ment haza, hogy mindjárt holnap átjön Nagyfaluba és a szülőktől megkéri *Edith* kezét.

Oh boldognak, kimondhatatlanul boldognak érezte magát. Lelke elfelejtette a multnak minden bánatát, minden szenvedését; s egy szép jövő boldog reménye édes ábrándozásban ringatta el sokat szenvedett szívet. Szereti, szereti *Edith*et, szereti a rajongásig, — a halálig; szereti őszintén, igazán, — megmásíthatatlanul. Oh mily édes, mily boldog napok következnek majd rájuk; a mátkaságnak felejthetetlen, aranyugáros napjai; — az édes tervezgetések, a boldog, első megbeszélések örök emlékezetű ábrándozásaival.

Kocsizörejt hall, — hirtelen az ablakhoz lép és a kastély elé robogó csukott hintó előtt az első pillanatra felismeri a gróf szürkéit.

Ugyan ki jöhet most hozzá? talán csak nem történt valami szerencsétlenség?

E pillanatban belép a huszára:

— Méltóságos *Nielburg Jánosné* óhajt a uagyságos urral sürgősen beszélni.

Andor elképedt e szavakra és némán tépte fel ő maga a dolgozó szoba ajtaját, melyen sűrűn lefátyolozva lépett be a nagyfalú asszonya. A huszár magukra hagyta őket. — A grófnő

ledobta fátyolát. — Arcza egészen el volt változva és iszonyu lelki harc küzdelme alatt, mely kebelében dult. — Anélkül, hogy Andornak meglepetéséből felocsudni időt engedett volna, hozzálépett és görcsösen megragadta a kezét.

— Andor, édes Andor, tudok mindent! — Tudom, hogy imádja a leányomat, tudom, hogy Edith is szereti őnt. — Oh más anya az én helyzetemben boldogan ölelné kebelére; — én pedig közel vagyok a kétségbeeséshez, az örök éjszakájához.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A pápa jobban van.

Róma, márcz. 4. A Stefánai-ügynökség jelenti: A pápa igen jól töltötte az éjszakát. Ha, amint remélik, állapota ma is javul, holnaptól kezdve megszüntetik az orvosi jelentések kiadását.

Róma, márcz. 4. Lopponi dr., a pápa orvosa a Don Chisciotte-nak levelet írt, a melyben kijelenti, hogy az operáció szükséges és sürgős volt; mert a ciszta gyulladásos és irritált volt. A ciszta azelőtt azért nem operálták meg, mert nem voltak rá olyan kényszerítő okok, mint most. Az operáció sikere — így végződik a levél — igazolja azt az okos, éber várakozást, a melyet az operáció napjait tanusítottak.

Lábbadozás.

Róma, márcz. 4. (Saját tud. táv.) A pápa ma délután 2 órakor fölkel, de járkálni nem szabad és csak támlás széken engedik ülni.

A nemzetipárt bevonulása.

Budapest, márcz. 4. Saj. tud. táv.) A nemzetipárt, mint tervezve volt, ma tartotta ünnepélyes bevonulását a szabadelvű pártkörbe.

Ezen ünnepélyes pillanatra megtelt a klub tagokkal s szinte izgatottan várták az új jövevények megérkezését, kik végre hat óra felé megérkeztek 3 csapatban. Az első csoportban jött Horánszky Nándor, a kit a klub ajtajánál Tisza István gróf és Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter karonfogtak s úgy vezették be a szabadelvűek folytonos éljenzése között.

A második csoportban jöttek tízen Szentiványi Árpáddal, a párt egykori elnökével, a harmadik csoportban pedig érkeztek a párt többi tagjai.

Az érkezettek a kormány nevében Széll Kálmán miniszterelnök üdvözölte, a tagok folytonos éljenzése között beszélve a kötelekről, mely ezután őket összefűzi.

Ezután Podmaniczky Frigyes báró intézett hozzájuk pár meleg szót, melynek végeztévet a »nemzetipárt« elvegyült a szabadelvűpártban.

Szilágyi Dezső, mint a B. H. írja, egy félreeső helyről nézte fejt csóválva, a röktönzött ünnepélyt s egyszerre megszólítja Papp Géza dr. képviselő:

— Ki lesz az új pápa?

— Nem tudom, ugymond Szilágyi — de ha ez így megy, az új pápa is belép a szabadelvű klubba.

Kossuth és a »Magyarország.«

Budapest, márcz. 2. (Saj. tud. táv.) Kossuth Ferencz, ki pártja határozata folytán az »Egyetértés«-től megvált a »Magyarországot« jelölte ki pártja organuámaul.

Ma a »M—g« hasábjain cikket tesz közé saját neve alatt, melyben az új politikai helyzetet és politikai irányokat tárnyalja.

Hirlapírók a képviselőház elnöke előtt.

Budapest, márcz. 4. (Saj. tud. táv.) Az országgyűlési tudósítók ma tisztelegtek Perczel Dezsőnél, a képviselőház új elnökénél Rákosi Jenő vezetése alatt s támogatását kérték. Az elnök szívélyesen fogadta a küldöttséget s biztosította jó indulatáról.

Dreyfus-ügy.

Budapest, márcz. 4. (Saj. tud. táv.) A francia semmitőszék egyesült tanácsai ma kezdték meg a Dreyfus-ügy revíziójának tárgyalását. A tanács elnöke Mazena.

A Panama és a köztársaság.

Páris, márcz. 4. Az »Echo de Paris« kivonatát közli Beurepaire legközelebb megjelenő »A Panama és a köztársaság« című könyvének, amelyben történelmi visszapillantást vet a Panama-ügyre és minden annak idején ellene intézett támadást visszautasít, nevezetesen azt, hogy ő készítette elő Lesseps és más vádlottak megmentését. Neki köszönhető — mondja Beurepaire, — hogy Reinach bűnössége kiderült. Azután az ellen a vád ellen védekezik, hogy a bűnvádi eljárást megakadályozta és hosszabb fejtegetések során Ricard akkori igazságügyi miniszter ellen fordul, aki őt lemondásra bírta. Konstatálni igyekszik azután, hogy ő soha sem változtatta a Panama-ügyről való véleményét és azt mondja, hogy Lesseps gondatlansága arra az elhatározásra készítette őt, hogy ellene megindítsa a bűnvádi eljárást. Mindaz, amire törekedett, meg van írva abban a levélben, amelyet 1892-ben Brissonhoz, a parlamenti bizottság elnökéhez intézett. Ebben a levélben azt írta, hogy az ország kívánja, hogy a Panama-részvények szerencsétlen aláíróival is foglalkozzanak, akikről az akkori zavarokban teljesen megfeledkeztek. De sem valamelyik miniszter, sem Brisson nem találta érdekesnek, hogy őt meghallgassa.

KÖZGAZDASÁG.

Telepítés.

A közgazdasági társaság legutóbb tartott ülésén Ecséri Lajos dr. szentesi ügyvéd olvasott fel a telepítésről, mint a mely leghatásosabb eszköze az alföldi munkás szocializmus fékezéseinek.

Az állam vezéreszméi szerint arra törekszik, ugymond, hogy egy-egy telepen vegyes ajku, vegyes vallásu ne legyen s a telkek lehetőleg egyenlő nagyságát már csak azért sem tartja elvül kimondandónak, mert a birtoktestek nagyságát, elosztását nem lehet mesterséges korlátok közé szorítani, mert a teleknagyság megfelelő volta változó körülményektől függ, minő a művelési ág, a talajminőség, fekbér, a telepes vagyoni állapota, intelligenciája, az örökösödés kérdése, stb. A telepítések sikertelenségének egyik legnagyobb okát abban kell keresni, hogy a legtöbb telep olyan miveletlen állapotban kerül a telepes kezére, hogy annak rendbehozatala, házépítés, utrendezés, legyőzhetetlen megterheléssel jár s telepes épen az első időszakban alig jut legfontosabb munkájához: a gazdasági rend behozatalához. E mellett új telepítési törvényünk sok tekintetben

védteletlenül hagyja a telepest, akadályt gördít a telep eladása elé, kimondja a sommás bírói kimozdithatatatlanságot stb. Még nagyobb nehézségekbe ütközik a községek s magánosok telepítési működése. A törvény e tekintetben külön telepítési díj szedését írja elő, a kültelek 5%-ának díjtalan átengedését köti ki közcélokra stb.

Mindezekkel szemben Ecséri a jelenlegi elvek mellett, illetve helyett, főleg a következő alapeszméket tartja a jövőben szem előtt tartandóknak:

Gondoskodni kell, hogy a telepet gazdaságilag azonnal használható állapotban kapja meg: hogy pap, tanító, jegyző és iskola részére, valamint közlegelőül is előre megfelelő terület legyen kihalitva, nehogy az új telepítvényesek mindjárt az első évben tulságos pótdalokkal sújtassanak; a telep vételára osztassék szét telepesek között, de a tőke kamatait ne rója ki rájuk az állam, miután e kamatok a létesítő új adóalapban ugyis busásan visszatérülnek, gondoskodás történjék arra nézve, hogy a helyi viszonyokat jól ismerő gazdasági szakemberek szakelőadásokat tartsanak és kioktassák az idegenből jött telepeseket a helyi talaj-, gazdasági stb. sajátságokra, s különösen arra fektessenek suyt, hogy községi magtárak és községi hitelszövetkezetek útján a könnyen fellépő gabonauzsorának eleje vétesék, végül a járadékirtokok és ezzel kapcsolatosan az államilag biztosított járadékpapírok útján mód nyujtassék arra, hogy az egyes telepparcellák az egyetemleges zálogjogi kötelezettsége alól feloldhatók legyenek és hogy egyáltalában a földműves munkás, majd a kisbirtokos módot leljen arra, hogy fokozatosan vagyonosodjék, esetleg gyermekeiket földbirtokhoz juttassa. Mert — mondja Ecséri — a vagyonosodás a legbiztosabb bázisa a népek zaporodásának és így minálunk e helyes irányban tartott telepítés legbiztosabb talpköve az az egységes és hatalmas magyar nemzeti állam kifejlődésének.

Kassics főlebbezése. A székesfővárosi közgyűlése, a mint említettük, nemcsak a magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezeteknek, hanem a másik hatósági közvetítőknek, Vámos és Brustnek is elengedte a vásárcsarnokbeli helypénz 50 százalékát. Kassics Péter fővárosi bizottsági tag, a Vámos és Brustra vonatkozó részét a közgyűlési határozatnak megfőlebbezte. A belügyminiszter, a főváros hatóságához ma érkezett leiratában tudatja, hogy Kassics főlebbezésének helyt adott s csakis a magyar gazdák szövetkezetének engedélyezett helypénz leszállítást hagyja jóvá.

A vetések állása. A földművelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítókól beérkezett jelentések szerint a következő: Február hó első felében változó és többnyire enyhe, száraz, időjárás uralkodott. Nehol már a vetéshez is hozzáfogtak, sőt itt-ott árpa és zab vetésével elkészültek. Február hó 24-én azonban beköszöntött az erős hideg, melyet az ország több részében havazás kísért és így a korai vetés — mely helyenkint már csirázni kezdett — némileg — szenvedett is. A fák rügyei is megindultak, melyeken alkalmasint szintén kár lesz észlelhető. Az őszi vetéseket a hótakaró hiánya nem igen viselte meg, úgy, hogy e vetések esékely kivétellel jól teleltek, férges és egerek szörványosan ugyan kárt okoznak bennök, mindazonáltal a növényzet nagy átlagban kielégítően áll, a repce meglehetősen, nehol azonban a február 24-én beállott, de szerencsére csak rövid ideig tartó kemény hideget megsínylette. Az utóbbi napok erősen szeles időjárása a homófos talaju vidékeken a növényzetben sok kárt okoz; a gyümölcsfák is szenvednek a nagy szélről. A mezőgazdasági munkák folyamataiban vannak, minthogy azonban sok helyen a talaj tulságosan kiszáradt, így attól lehet tartani, hogy az elvetett vagy elvetendő magvak rosszul fognak csirázni és kelni. A szőlők általában véve jól teleltek; új szőlők létesítéséhez a gazdák a tél folyamán nagyon sok talajt előkészítettek. — Takarmányművekben nincs hiány, sőt nehol felesleg is mutatkozik; az állat állomány csaknem az egész tél folyamán, a mely tulnyomólag enyhe lefolyásu volt, a szabadban tartózkodhatott.

Lépfene a huszár laktanyában. A nagyváradi Ferencz József huszárlaktanyában a lovak között kiütött a lépfene betegség. Eddig két ló hullott el. Ugy a katonai parancsnokság, mint a hatóság megtette a szükséges óvintézkedéseket.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	9.94
Uj tengeri	4.55
Rozs őszre	7.75
Zab őszre	5.80
Tengeri augusztusra	—
Buza októberre	8.51

Az irányzat nyugodt

B e c s, márczius 3.

Osztr. hitel	370.78
Magyar hitel	397.—
Allamvasut	362.1/2
Birodalmi márka	58.97

Értéktőzsde.

Budapest, márczius 3.

Az irányzat gyenge

Osztrák hitel	371.90
Magyar hitel	400.50
Allamvasut	363.75
Rimamurányi	307.—
Magyar jelzálog	249.—
Salgótarjáni	636.—
Wagon-kölcsön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. márczius 3-án.

Magyar aranyjradék 4%	119.80
Magyar koronajradék	97.85
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	96.75
Italmegj. jog megváltási kötvény	100.70
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	96.75
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	161.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	142.—
Osztrák jradék papírban	101.25
Osztrák jradék ezüstben	101.—
Osztrák jradék aranyban	120.—
Osztrák korona jradék	101.40
Osztrák államsorsjegyek	140.50
Osztrák magyar bankrészvény	920.—
Magyar hitelbankrészvény	397.50
Osztrák hitelintézeti részvény	370.70
Osztrák-magyar államvasuti részvény	368.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	358.60
Németbirodalmi márka	58.05
London vista	120.40
Párisi vista	47.80
20 márkás arany	11.79

SZERKESZTŐI PÓSTA.

E. Elemér. Helyben. Beküldött cikke gyakorlott tollra és képzettségre vall, de nem közölhetjük azért, mert mi nem találjuk, hogy annyira »undorító« lenne »ethicai életünk züllése«. Annnyira általánosítani nem szabad az erkölcsi romlottságot. »Az éjjeli mulatóhelyek dohos atmosphaerájában« elhiszük, hogy hasztalan lenne keresni erkölcsi mintaképeket, de a családi élet tisztaságát ilyen általánosságban nem szabad gyanúsítani vagy pláne elítélni. Kétségbejítő lenne, ha már ennyire volnánk. Próbáljon más tárgyat feldolgozni és — kerülje az idegen szavakat.

Julius. Helyben. Magunk is barátai vagyunk az idealizmusnak az irodalomban, — de hogy valaki *álmodott* annyira szerelmes legyen *álmodott* s valóban nem is létező ideáljában, hogy belehaljon, — ezt nem idealizmusnak, hanem beteges sentimentalizmusnak tartjuk.

Ifjusági Önképzőkör. Helyben. Ismételtén kijelentettük, hogy bőjti multságokról nem írunk; — csodálkozunk is rajta, hogy az »Önképzőkör« ilyenek rendezésére vállalkozik, és ennek reklamirozására minket kér fel.

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Uj ékszer-üzlet megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására juttatni, hogy a »Latzkó testvérek utóda Löbl Ede« ur volt helyiségét átvettem és abban a modern igényeknek teljesen megfelelő uj

ékszer-üzletet

rendeztem be.

Főtörekvésem mindenkor arra fog irányulni, hogy a nagyérdemű közönségnek **izléses és művészi kivitelű ötvös-munkákkal és árukkal** szolgálhassak és szolid szabott árainmal a bizalmat teljes mértékben kiérdemeljem és megnyerjem.

Üzletem megtekintésére a nagyérdemű közönséget tisztelettel felhívom s vagyok

kiváló tisztelettel

Kálmán Sándor,
ékszerész.

Nyilatkozat.

Alulírott figyelmeztetek mindenkit, hogy Sziládky Imre joghallgató fiamnak senki ne hitelezzen, mert én egy krajczárt sem fizetek érte

Sziládky Ernő.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hűvös hűziszert ellentáll az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsolésként alkalmazatik köszvények, csúznál, tagzsággatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsolésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyártója Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem itkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban majdnem minden gyógyszerertárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapestben. Bevásárlás alkalmával igen óvatossággal legyünk, mert több kisebbértékű utazozat van forgalomban. Mi nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget »Horgony« védjeggyel és Richter cégjegyzékével mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa. cs. és kir. udvari szállító, RUDOLSTADT.

Köszönetnyilvánítás.

Ó Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesterei hivatala. Általános Asbestáru gyár. Ó császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherceg rendkívül meg van elégedve az asbesttalppal bélelt cipőkkel. Ó Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak egy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-czipót, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél s aztán küldjék ide. **Hisszük, hogy e vadász-czipók ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonzipók.**

Zágráb, 1898. július hó 8-án.

K R A H L. huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közpazgatósági bíróság elnöke, a következőket írja: Tisztelt Doktor ur! Az asbestbetétű cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájdalom, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel. Szives tanácsát köszöni Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. Tisztelő híve: **WEKERLE SÁNDOR.**

Nincs többé lábfájdás

Óvjuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől. **Sem tyukszen, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.** Rövid idei viselés után **megkönnyebbül a járása** annak, ki cipőjét **dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbéléssel látja el.** Kétfős vastagságu 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., gyermekeknek feje. Az Asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágosítások és prospektusok, köszönetnyilvánítások ingyen. Vizonteladónak megfelelő árengedmény.

Általános Asbetáru gyár betét-társaság Budapest, VI., Sziv-u. 18.

A leghatásosabb HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendes vérkeringést eredményez, a vérnek beteges alkotórészeit eltávolítja (az egészség fentartásának első feltétele) úgy leggyorsabban eltávolít minden gyomorhajt u. m.: étvágytalanság, savanyu felbőfögés, felfúvadás, hányás, has s gyomorfájás, gyomorgörcs, gyomortulterhelés, elnyálkásodás, a ranyér, nőibajok s bélbajokat

Dr. Rosa életbalzsama

Mindennemű gyuladás seb és daganat ellen több ezer köszönőirat által biztos hatásnak elismert szer; Biztos sikerrel alkalmazható gyuladásoknál, tejrekedésnél és emlíkeményedésnél a gyermekválasztásnál: kelevényeknél, vérdaganatnál, genyedésnél, pokolvárnál, körömdaganatnál, kézen vagy lábon előforduló körömméreg ellen, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, elzsírosodásnál stb. Minden gyuladás, daganat keményedés a legrovidebb idő alatt meggyógyítatik; ha azonban genyedés áll be, akkor a daganat legrovidebb idő alatt fájdalom nélkül kiszivatik és meggyógyítatik.

PRÁGAI HÁZIKENŐCS

— Fragner B. gyógytárából. Prága 203—III. —

E szer feltűsíti, gyorsítja az emésztés tevékenységét, egészséges liszta vort ad s mint ilyen biztos elterjedt s elismert népszerű háziszert.
Egy üveg 50 kr. Dupla adag 1 frt. Postával 20 krral több.

A gyógyulás fájdalom nélküli s a kenőcs hűsítő hatással van
Egy adag 25 kr és 35 kr. Postával 6 krral több.

ÓVÁSI! Csak az eredeti FRAGNER B. prágai készítményeket kérjük s jól vigyázzunk a csomagolásra, melyeken a jobbról s balról lerajzolt védjegyeket megfigyeljük. Mert csakis az a valódi Rosa-féle balzsam a melyen a gömbölyű védjegy s az a valódi prágai házikenőcs, a melyen a háromszögletű védjegy feltalálható.
A ki engem bármiféle hamisításra rávezet, díjazásban részesül.

Sok ezer köszönőlevél megtekinthető.

Raktár Budapestben: Török J., Egger A. gyógyszerészeknél; Thallmajer és Seitz, Kochmeister utódainál és **Hering Sándornál Nagyváradon.**

A készítő főraktára: **FRAGNER B.** gyógyszerertárában a »Fekete Sasok« Prága, Ecse der Ppornergasse Nr. 103.

Minden megrendelés postafordulattal megküldetik.

FELHIVÁS

az összes
gyomor és alhasi bántalmakban szenvedőkhez:

- Máj —
- Vese —
- Hólyag —
- Aranyér —

!!Hatásában páratlan!!

PAULA-VIZ

A jelenkor szenzációs gyógyvize.

Magyaradi „P A U L A”

gyógyforrás r.-v.-társaság.

Budapest, VII. Erzsébet-körut 58.

Vezérképviselő:

Janky Antal. Nagyvárad.

Homoki szőlőtelepítőknél igen fontos.

A cég 17 év óta áll fenn s most már az országon kívül is elterjedt a híre, amennyiben ma már csak nemes és vadoncz csemetét szállít Ausztria, valamint Szerbia, Bulgária, Románia és Németország részére. Nemesfa-állománya ezuttal 500,000 db; vadoncz-állománya 8 millió. A cég évenként 4500-5000 rendelőnek küld szállítványokat. A gyümölcsfa-iskola teljesen homoktalajon létesült s így az főként a homoki szőlőtelepítőknél kincses háza tudva van, a homoktalajból kikerült fa a homokföldben éppen úgy, mint az agyagos, kövecses talajban, nemkülönben a lapos és magas (hegyes fekvésnél mindig biztosabban ered meg és fejlődik, mint az, mely agyagos iszaplerakódású vagy túlságosan kővértett talajban állítatik elő. A gyümölcsfajok boldogult Berezki Máté rendelkezésére bocsátja, valamint törpe csemeték megrendelhetők körte, alma, szilva, őszibarack, kajszin-barack, cseresznye, meggy, lasponya, birs, dió és eperből. Az 1-2-3-4 éves, gazdag gyökerű, fajhiteles, igen szép csemeték darabja azok erőssége szerint 15 krtól 40 krig. A 4-5 éves igen erős koronás sorkák drabja 45-50 kr. Nagyban vételnél az árak külön megállapodás tárgyát képezik. Fentírt gyümölcsfajokból táblaültetés folytán 1-2-3-4 éves selejtezett minőségű csemeték is kaphatók, erősség szerint 2-5-7-10-15 kr-ért, melyek gazdag gyökerzetűknél fogva főként nagyban telepítésekhez olcsóságuk folytán igen ajánlatosak. Fentírt minőségű csemeték vadonczai is bármily számban és erősségben megrendelhetők a fentírt cégnél. A gazdag gyökerzetű vadonczok 1000-e azok erőssége szerint 5 frt 85 krtól 19 frt-ig terjed. Nagyobb vételnél 5-10-15% engedmény. — Levél-czím:

UNGHVÁRY LÁSZLÓ gyümölcsfa-iskolája, Czeplédén.
!Tessék árjegyzéket kérni!

Nagyváradi-Szöllősi Gőzsörgyár.

Van szerencsénk a t. közönség figyelmébe ajánlani kitünően főzött, régen raktározott, tartós

László- és Márcziusi sörünket.

Örömmel jelenthetjük, hogy az idén gyárunkat nagyszabású építkezésekkel megnagyobbítottuk, minek következtében abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy oly *ízletes sört* állíthatunk elő, mely a tisztelt közönség igényeit teljesen kielégíti.

Továbbá hozzáfogtunk egy nagy

➔ jégkészítő telep ➔

létesítéséhez és rövid idő múlva abban a kellemes helyzetben leszünk, hogy a t. közönségnek *jéggel* is szolgálhatunk.

A nagyváradi vevőinknek a *sört házhoz szállítjuk.*

A megrendeléseket kérjük a *városi irodánkban Nagyváradon* vagy pedig egyenesen a gyárba *Pecze-Szöllősrre* (Nagyvárad mellett) intézni.

A t. közönség jóindulatába ajánlva magunkat

tisztelettel

Nagyváradi-Szöllősi Gőzsörgyár.